

Varpas išėmęs kas mėnesis. Metinė prekė su parsiuntimu:
 Rusijoje (kuvar- tuose) 6 rubl.
 Prūsijoje 4 auks.,
 Amerikoje ir kitur 5 auks.

VARPAS

Apparatiniai Varpas
 istisa eilutė smulkas
 rašto, kastiūoja
 60 fen. arba 30 kap.

GALE

literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis laikraštis.

Draugija ir ypata.

Kalba pasakyta samarje Nemunėlio per metinį susirinkimą X. X. Lietuvių draugystės.

Patėmytas yra faktas, labiausiai dabarykčiame pereitiniame ir nkanotame laike, kad žmonės išreiskiantieji iš jo uno progresyviskas pažiūras ant gyvenimo ir ant savo jame užduoties, vos tik atsitrunkia nuo mokslinės snolo, užmiršta apie visą ką ir gyvena kaip ir paprastoji dauguomenė, pametę šventą ugnį, kuri juos šildė jaunystėje. „Tai buvo teorija, o praktika skiriasi nuo jos“. Begėdiškas, ciniskas principas! Tik kiškio bailumas, tik neparangumas proto, tik moraliskas istvirkinimas tegalėjo jį pagimdyti. Kitose gadynėse, kada gysla gyvenimo žmogaus musa skuriam ir sveikiam, tokios teorijos negali atsirasti. Vien tik nelabos gadynės pagamina jasias. Kada rankos surakintos nelaisve, kada krūtinė suspausta nuodingos neįteisybės atmosfera, tegul tada dvasia nesuauzdžia, tegul ji, kaip ir ana priešrevoliucijiskoji gadynė, gieda giesmę laisvei ir praveda naujus kelius ateičiai.

Ji laisva nuo visų žmogiskų ryšių.

Protas aiškina gyvenimą, nurodo ypatos vietą ir jos užduotį draugijoje. Atsikreipkime su jo analiza ant dabarykščių mūsų sąlygų ir pažiūrėkime, ant kiek teisus tie individualistai, kurie užsidaro savyje nuo draugijisko gyvenimo. Aš esmi užsidaves jums išparodyti, kad jie nesupranta prasmės šiandienykšcio gyvenimo, kad jie netinka prie jo, žeiddami jo tiesas, žeidžia patys save ir paskiria save išnykimui. Išparodysiu, kad žmonių gyvenimas visada buvo, yra ir bus draugijiskas, kad bėgant istorijai jisai nuolatai vis daugiau žymisi žiedu draugijiskumo. Pamėginsiu parodyti, kad žmoguje gyvuoja, kaipo labiausiai geistina dalis jo ypatos, draugijiski pajantimai, kurių jisai negali be savo skriaudos numalinti. Zvilgterėkim į bėgį žmonijos istorijos. Jau nuo gadynės medžioklės ir net ir periode žemdirbystės žmonės gyveno kuopomis. Tada jie jautė, kad atskira ypata be kuopus nieko negali pradėti ir turi žūti kovoje už buvį. Ir dabar da rusų ukininkui „visuomenė liepė“ lygu žodžiams iš dangaus.

Po periodai instinktyvisko kolektyvizmo, kada žmonija užkariavo sau augstą padėjimą, kada žmogus tapo viešpats visų sutvėrimų, užstojo nauja gadynė: kalbu apie šiandieninį individualizmą. Ant jo atkreipiu jūsų ypatingą atidą. Atskira ypata stojosi lyg pilnametė, įgavo į savo rankas neprigulmę, įgijo aktu prancūzų revoliucijos laisva savastį ir tiesą vartoti ją pagal savo užmanymą. Visa žmonija dabar pasidalinus į milijonus laisvų ukių. Vienatinis principas jas valdas yra kova už buvį. Po motiniskais sparnais primityyiskojo kolektyvizmo užaugo žmonija. Dabar, laike individualizmo ir kovos, atėjo jai kritiškas laikas. Dabar bandosi spēkos atskėtos ypatos: kas druta, išliks da kitam trečiam periodui, o kas silpna, išnyks be ženklo. Atsižymi luomos gaviós nuo ne teip gavių. Padėkime, smulki bajorija bei aristokratija yra paskirtos ant išmirimo draugijisko, tuo tarpu luoma darbiinkų ir buržuazija pilnos spēkų. Rūmta kova gali istikti tik tarp šitų dviejų luomų, žodžiu tariant, po dabarykšciam periodui individualizmo išliks tiktai sveikos ir tinkančios ateinančiam gyvenimui luomos. Aš vadinu dabarykštį periodą individualizmu, statydams priešais kolektyvizmą. Bet nemislykite, klausytojai, kad dabar ypata yra atidalinta nuo draugijos. Ne, adverbiai jos yra tarp savęs surištos dar stipresniais ne kaip kadai rysiiais, tik draugija reikia, jau suprasti dabar ne prasnieje kuopos, bet kaipp visą tautą ir net daugiau kaip visą žmogiją. Jei senovėje žmogui buvo sunku apsieiti be kitų pašalpos, tai dabar tas yra visu negalima. Išsiplatino dabar nepaprastai didelis padalinimas darbo, per kurį išsidirba dabar bėganis daugis turtų, deltogi atskira ypata už ribėžiaus draugijisko gyvenimo neįstangia gyvuoti. Žodžiu sakant, dabar, kaip ir gadynėje kolektyvizmo, ypata yra sukuryje draugijisko gyvenimo su tuo tik skirtumu, kad tada viešpatavo principas atsiliėpimo visų už vieną, o dabar kiekvienas už save atsako, ten silpuosius išlaikydavo, o čia silpnasis žuva. Dabar suprantame, kad šiandienykštis gyvenimas yra draugijinis, bet tiktai ypatos savistoviai gyvuoja.

Paaiškinimui misties apie šiandieninį susirinkimą į vienoda visuomenę paimsiu pavyzdį

is Adomo Smitho. Imkime istoriją marskinių, kurinos dėvime. Jei kam rodo, kad juos padarė tik kelios rankos, tas didelį klysta. Musų marskiniuose susikristalizavo darbas tukstančių žmonių. Ūkininkas pasėjo linus. Arė žemę žagre pirktu mieste. Ant išdirbimo žagrės buvo padėtas trusas rudakasių, pervežikų, išdirbtojų, inžinierių, pirklų. Toliau, kiekvienas, padėkime, inžinierių, idant pajiegtų mums pristatyti geležį, turėjo formoje gyvenamų, mokslo, knygų, instrumentų gatvė darbą kitų žmonių. Tokia tai istorija žagrės, su kuria išdirbta žemė pasėjimui linų. Matome, kad jau čia prisidėjo tukstančiai žmonių, bet čia da ne galas. Linai užauga, juos apdirba ūkininkas su savo šeimyna. Toliau juos parduoda pirklams, kurie gabeną juos su mašina į didelį miestą. Patėmysiu, kad čia vėl tukstančiai žmonių prisideda su savo darbu. Įtaisymui geležinkelio yvairiose formose prisidėjus kone visa žmonių. Bet toliau apie musų linus. Mieste pabrūka audžia is jo audėklą. Ji parduoda į krautavę. Is čia ji įgyja sąvinnkas dirbtuvės ir atiduoda siuvėjoms pasiuti. Tos dirba su stūvamoms mašinomis. Ir vėlei tukstančinis žmogaus darbas. Toliaus marskinius skalbia, krakmolyja, staugina ir parduoda į tam tikrą marskonių draupaną krautavę, is kur jau mes juos perkamės. Kaip matote, mūsų marskiniuose slepiasi dalelė darbo tukstančių, milijonų žmonių. Tas pats yra su kiekvienu daiktū. Ir tai ne tik rubežiuose išdirbimo, bet ir kituose ekonomiškuose ir neekonomiškuose dalykuose. Viliūosi, kad just pertikimau, ant kiek atskira ypata surišta su draugija. Gal manęs paklaus kas: kodėl to nematyti tuojans, akį užmetus, kodėl mums rodo, kad kiekvienas žmogus gyvena sąvinn, be pagalbos kitų žmonių? Ant to as atsakysiu teip pat užklausymu: kodėlei neislaviutam žmogui rodo, kad per jo kainą ir parapiją nėra daugiau nieko visame sviete? Yra dalykų, kuriuose vienas tik instinktas nieko neisaiskins, — reikalinga da pagelbų proto. Dabaryksti gyvenimą teip galima charakterizuoti: žmogus gyvena draugijoje ir per draugiją, kaip ore ir oru, pats to netėmydamas, nėra prie to priprato.

Zvilgterėkim dabar ant gyvenimo akimis atskirės ypatos. Ji laisva, bet jei nemokės rasti vietos draugijos eiliose ir pašinti ant savės tuą dalelę prideranėlos jai užduoties, tai ji pražas. Žodžiu sakant, ypata, dabolauna savo privatiską naudą, turi užganėdinti interesus draugijiskus. Paimsiur tokį pavyzdį: tėvas lavina savo sunų, islaikydams ji savomis spēkonis. Jam rodo, kad jisai privatisškai trūšia, tuo tarpu jisai pildo didelę draugijiską užduotį auklėjimo

jaunos kartos, užduotį, kurią su laiku be abejo pati draugija paimis ant savės. Tiek apie individualizmą. Sekancioji forma draugijos gyvenimo turi buti pagal nepajudinamus faktus vėl kollektivizmas. As neužsiduodu savo siandieninei atskaitai kritikos tų faktų. Pasakysiu tik tai, kad tame periode žmonių, perėjus mėginimus individualizmo, kuriame pražas visos lomos, išskyrus darbininkus, sutvers kollektivizmą jau ne instinktyviskai, kaip firmam periode, bet advėrniai — su sąmonė.

Taigi laikau per isteisintą mislį, kad visuose perioduose, net ir periode individualizmo, elementas draugijinis ženkliną gyvenimą žmogaus ir net su bėgių istorijos auga. Ant tokių tai objektyviskų pamatų remdamiesi, galime charakterizuoti žmogų kaip esybę pirmiausiai draugijiską.

Atsirepikime dabar prie subjektyviskosios pusės kiekvienos ypatos. Kokiai yra siekis žmogaus gyvenimo? Vieni sako laimė, kiti pildymas pareigų, kiti isganymas dūšios, kiti vėl kitaip. Pagal mane siekis gyvenimo yra pats gyvenimas. Kodėl kiekvienas sutvėrimas, isskiriant jau žmogų, geidžia gyventi? Turbut ne dėl dūšios isganymo, bet tam tikrai, kad tik gyventų. Pats procesas gyvenimo yra siekis, linksmybė. Sitame žmogus nesiskiria nuo yvairių kitų sutvėrimų. Is sito pats per savę isėina principas gyvenimo: isplėtoti ji ant tiek, ant kiek galima, ant kiek leidžia gautieji is prigimimo irankiai. Vienok žmogaus gyvenimas susideda ne vien is kūniškos esybės, bet ir is yvairių dvasiskų pusių. Viena jų, kaip tai atekta ir instinktyviski jausmai, randasi pas žmogų esantį da kolabiansiai laukiniame stovyje kada kitos, kaip tai yvairios formos augstesnių jausmų ir isminties, apsireiskia tik tai pas vėlesnes kartas, labians isšiauklėjusias. Dabar galime arčiau apibrėžti siekį gyvenimo: ne tik koplėdamsia auklėjimą jo, bet ir augstiausiose sakose, kokiose tik tai galima.

Is sito matome, kad atsitikime galimos kolizijos motyvų pridera atiduoti visų augstesniams, t. y. tokiam, kuris atsirūda vėliaus auklėjime žmogaus. Padėkime, jei as turin skirtis tarp gardžios vakarienės ir bendrybos parinktų žmonių, tai turin atiduoti visų antram, nėra tas yra augstesnis, per tai kad žmoguje pusė prėtiskojo vievyjimosi isšiauklėjo vėliaus už instinktą skonio.

Prisizirekime arčiau, ką reiskia tas platus ir augstasis gyvenimas (kalbėsiu apie dvasiskąją pusę).

1) Gyvenimas turi susidėti is trijų fazų (atmainų): percepcijos (priėmimo) ispdzių, vidurinio perdėrbimo jų ir isreiskimo.

Jeigu kokio nors sītū momentu sfokuoja žmogus, tai žmogus yra nenormališkas. Vienas surenkā daugybes faktų, bet neįstengia juos išskirstyti, kiti, kaip ve Hamletas, turi iš prigimimo didelę poreikį, gilią išmintį, bet netinka, tokiam veikimui, kokį padarytų budams tokiose pat sąlygose normališkas žmogus. Hamletų pas mus daug, jų valia serga ir jie niekad os nieko nepadarys. Iš šito išeina principas gyvenimo: kaip jaučiu ir suprantu, taip ir turiu veikti, o ne malsinti sąvyje pageidimus.

2) Objektus mūsų tyrinėjimo, saprotavimo ir veikimų esti yvairūs daigtai. Juo prakilnesnė ypata, juo daugiau ir svarbesnius dalykus ji pergyvena.

Kvailo, belaisvio kurpsiuviu mintys, supratimas ir veikimai palinkę į pusę jo amato, kada tuo tarpu Gladstone'as, Lassalus pergyvena interesus atskirų tautų. Eilicje yvairių daigtų labiausiai sudėtų ir per tą pat augštesnių randasi žmogus, draugija, idėja. Atsimindama augščiau minėtą siekj gyvenimo, ypata turi stengtis ant tiek išsianklėti, idant turėtų supratimą apie žmogų, draugija ir idėja, o, kaip iseina iš mano teorijos, ir galėti rūpintis žmogija, draugija ir idėja. Bet kur ypata įgyja pažintį tų dalykų, ir ismoksta veikti ant sitos dirvos? Vienintelis atsakymas: koplačiausiai susisiokdama su draugija ir lavindama savo protą.

Matome, kad objektyviškoji ir subjektyviškoji mūsų tyrinėjimo pusės atvedė mus į pilną harmoniją, kad žmonės yra draugijinc kuopa ir žmogus nesioja sąvyje užduotį draugijinc veikimo, kurisai reikalauja platesnio išsianklėjimo ypatos. Kas skaitė Kennan'o knygas apie Sibirą, gali atsiminti patėmyjima objektyvinko autoriaus, kad išsiųsti į Sibirą rusų politikieji nusidėjėliai pagal savo protą priguli prie žiedo rusų draugijos ir galėtų būti pasigėrėjimu net ir autoriaus tėvynei. Viliuosi, kad dabar atku jumis, kad tarp einancios mokslų jaunuomenės priežastis progresyvikumo yra ne jos jauni metai, bet vienyjimas su draugais ir protiskas trusas, o be šito ir jaunystė nekenkia buti įstvirkeiliu.

Ką gi mums reikia daryti, idant, apleidę mokslainių suolą, pasiliktumėm ant to augštinio, kokį tikrai galėjome pasiekti? Reikia rūpestingai anklėti savo protą. Supratę, kad sveikiausiosios draugijos luomos yra inteligentai ir darbininkai, kitaip sakant, darbininkai protiskieji ir kuniskieji, turime stengtis su jais turėti koplačiausią vienyjimąsi. Tasai vienyjimas turi apsireikšti ne tik fulais jausmais ir matymais, bet, kaip jau parodžiam, ir veikimais: visotina organizacija darbo, apšvietimu, suviėhyta politiska kova.

Reikia neužmiršti, kad kiekviena vadovystė kvepia despotizmu, per tai mūsų užduotis gali buti tik apšvietimas ir pamokinimas luomų, o jos pačios drange su mūsų iskovos, ką užsimanys. Jei laike maistų nebūtų ėjusios nismanancios gatijos, jos nebūtų buvusios pergaltos. Pas mūsų giminiėcius latvius tautiskas krutėjimas apsireiskia visuomenėje daugybe rateliu (kuopeliu).

Juo prakilnesnė kuopa, juo ji geriau supras savo draugijiskaji ir politikaji padėjimą. Jei mes vienyjimės su inteligentiskomis ypatomis ir platinsim mokslo šviesą mūsų tautoje bei organizuosim ratelius, nereikės mums ciniškai juoktis iš jaunuomenės teoriju, nėra ir mes patys pasiliksime vis jauni. Tada tik gyvenimas turi vertę, o kitaip jisai nėra gyvenimas, bet lėtas, nuolatas mirimas. Be mokslo šviesos, be šilimos koplačiausio vienyjimosi su tauta gyvenimas neturi vertės. „Gražus yra žiedai Kauno klonuj, sako Miekevyčia, bet šimtą kartų yra malonesni vienygėiu veidai.“

Despotiskos vyriausybės vardan savo praekiktos orgijos išranda to vienio vis naujus kelius neįleidimui mokslo į visuomenę; jos taip pat visokiū budu stengjasi trukdinti vienyjimąsi inteligencijos su tauta. Ir vaisiai tokios politikos apščiai užderėjo: inteligencija nyksta, o visuomenė skursta puslankimame stovyje. Dabarykštė (Rusijos) vyriausybė yra nuodai gyvenime žmogaus, nėra ji jė nepripažinstą to, kas yra svarbiausias gyvenimo turinys, lavinimosi ir vienyjimosi luomų. Viskas, kas yra žmoniška, turi vardan savo buties laikyti vyriausybę per savo pikčiausią priešą ir kariauti už išsivadavimą iš po jos marincio įplaukimo. Matome, kaip plati mūsų užduotis, kaip gausus gali buti turinys mūsų gyvenimo. Kiek laimės, ypatickos ugnies, brangios šilimos gyvenimo jausimė sąvyje, jei rūpinsimės išpildyti savo šventą pareigą.

Tegul buva delto mūsų sauksmas Slovackio žodžiai:

Veiksmo! veiksmo! tauta laukia.

13. Balandžio.

Nemūclis.

(Pagal Konopnickienę.)

Trys takai iš buto eina,
Ten, kur lemia žmogui dalį:
Viens tiesiog per slenkstį veda,
Kur laukeli dirb' begali.
Kits — po kairei, kur įstolo
Karcinama marga vilioja.
Trečias — ant kapu, kur guli
Gentys, žemėms užsiklojė.

Ant to pirmo darbininkų
Prakaitas į rasą virtė.

Ant to antro vaiks nudriskęs
Juokiasi iš tėvo girto.
O ant trečio tako stovi
Ikasti juodi kryželiai,
Rytmečiais žiogai ten čirškia
Ir baltieji verk berželiai.

Tais tiktai takais sėmėgiai
Per vargus, išblyškę, bėda.
Kas gi jiems parodys taką,
Kas į dvasios svieta veda?

V. Kapsas.

Kur vargdienio pagelba?

Nuolatai girdime skundas ant sugadintų laikų, sugadintų žmonių. Girtuoklystę peikiame kiekvienas, kurs tik gali peikti kursai tiktai turi tam laiko. Draudžia girtuoklystę kunigas iš sakyklos ir, atidengdamas paslaptis kito gyvenimo, grumždžia girtuokliams amžiną pragarą su visomis jo baisenybėmis, o vaistui nuo girtuoklystės užrodo maldą, pasninką ir alyžną. Baramės ir mes, inteligentai, už girtuoklystę ir, girtuoklį prilygindami gyvūniui, bandome išrodyti, koki kenksmą daro girtuoklystė žmogaus ypatai, lygiai iš dvasios, kaip ir iš kūno pusės, ir šaukiame, kad žmonės degtinės negertų, kitus nuo gėrimo atkalbinėtų, išleidžiamus ant degtinės pinigų apverstų ant pirkimo laikraščių ir knygučių, suteikiančių žmonėms sveiką dvasišką peną, etc. etc.

Kas to nepripažins, juog ir kunigų ir mūsų patarmės gražios, padorijos, naudingos — žemvaldžiams, kurie gali melstis, nėra turi laiko, gali ir pasninkanti, ypač prie upių gyvenantieji, nėra gali pasižuvanti, o kad ne — tai gali ir nusipirkti pasninkui silkelių, aliejaus; gali ir alyžną duoti, ypač klebonui, jei anasai mokė su žmonėmis sugyventi. Dang ką gali toksai žmogus, ypač Lietuvos ukininkas — tasai gali ir mūsų patarmės sunaudoti: nusislėpęs nuo vyvairių plėšikų ir viliotojų skatiką kitą, jisai gali nusipirkti laikraštį arba knygeles, pats pasiskaityti ir kitiems tokiems duoti paskaityti. Teip gali daryti Lietuvos ukininkas, atkartoją — ukininkas; o daug teip ir daro, ir nedaro tiktai išvirkėliai, bet turėkime vilti, juog, laikui bėgant, ir tokie išvirkėliai ims mažintis, — jug ne dangujė išsykio nebuvo padaryta tvarka, ir istenai, anot senojo įstatymo, reikėjo vyti ištvirkusius angelus. Bet kaip išnaikinti girtuoklystę tarp vargdienių, kaip štai, tarp kumečių („ordinarėikų“*) po dvarus bei tarp

darbininkų fabrikuose? Koki pamokinimai bei patarmės, privalu duoti tokiems, kurie melstis neturi kada, pasninkauti pasninkauja, tik ne dėl Dievo garbės, o iš privertimo, nėra, neturėdami gana mėsos né šėip uždaro, jie negali nepasninkauti; o alužnai tarp tokių sąlygų teip pat nėra išteklius. Knygučių né laikraščių nėra kuo pirkti, o dykai... veikias gaus ukininkas ar didesnis žemvaldys, bet ne toksai vargdienys kumetis; pagalios, norint knygeles skaityti, reikia jug pirmučiausiai mokėti skaityti, o da ir suprasti, ką skaitai, — o gi kas apsvies bent tuo trupinėliu mokslo Lietuvos vargdienį, kurs nuo šeštų metų jau turi savo kasdieninę duoną pats užsidirbti? Kada pasimokins darbininkas, kad dirbus sunkiai per visą dieną, jo subukęs protas neturi spēkos kartais né kasdieninių daigtų apimti?

Ant galo paklauskime, melžiamai, Lietuvos žemvaldžių, katras jų panorės laikyti mokytą berną, kursai, kur nulikę, ima knygas bei laikraščius skaityti, idant, prisiskaitęs visokų „knygapalaikių“ pradėtų skatinti kitus pasikeiti ir pareikalauti sau lygių žmogaus tiesų?!

Ką darome mes, inteligentai, jei mes esame istisą dieną prisikamavę darbu? Ar pūrėję namon, tuojaus griebiamės prie skaitymo? Istikro tankiausiai ne? Pirmučiausiai mes rūpinamės pasisotinti, o pavalgę, prie stiklo arbatos arba alučio šnekucio pasišnekėti, pasijuokti su savo seimyna, bičiuliu, draugu ar kaimynu ir, tiktai eidami guliti, pasiimame knygas arba laikraštį į ranką. Ką gi šitamė atvejyje daro vargdienys? Priderandčiai pasisotinti, sugryžus iš sunkaus darbo, jisai neturi kuo; juoda, sausa, tankiai su pelais duona ir puodelis šalto vandens — tai jo dažniausia vakarienė, po tokios vakarienės, o da angštoje, drėgnoje, prirakusioje gričioje juokai žmogui nesikiša. Jei ką išgirsi, tai tik skaudų kosulį bei verksmą peršalusių pūsmuogių ir pusalkių kudykių, tai sunkius atdusius vargų bei rūpesių suspaustus žmonos, kuri, nebetekusi antise pieno, kems kudykiui į burnutę skudą su sukramtyta ta pačia juoda asakota duona — tai kumečio atilsis bei nusizadinimas... Mūsų netoli, pro jo buto langus, leidžia linksmus, giedzius spindulius užžibinta liampa. tenai šilta, tenai linksmas, tenais ir traukia vargdienį. — Mūsų, duok surio! Paduotas suris akimirkoje prazuvo išalkusioje burnoje nusidirbusio per dieną

*) Vedusieji darbininkai, kuriems alga išmokama javais (tankiausiai nepakaktinai ir prasčiausio skyrio) ir mažuma pinigų (kokia 20 rublių per metus; gyvenimas jų itin angštas, palaikės su mažučiais langoliais bakužės, pasiūdyti pakurai bei duona kepti

paskirta neužtektiną kiekybę žabų, kurinos patys turi susikapoti jaktimis arba šventomis dienomis; tokių kumečių kudykiai taikiai miršta, ir tie 20 rublių pinigų išcina beveik tik ant šermenų, krakátynų ir tam lygių daigtų

darbininko. Bet spūris surus ir sausas — Mauša žino tai ir jau įpylė stiklinką savo darbo nuodų. Gurkst — stiklinukas kaip nebuves — mažas . . . duok didesnį! Mauša žino, kad vargdienys neturi kuo užsimokėti, bet klauso, paduoda didesį stiklinką, ir taip toliaus iki liudnam galui. Iškurgi toji Maušos geradarystė? Iškur tas užsitikėjimas, kad jo pinigai nepražus? Mauša rōkuoti moka: neprapuls Maušai nė kapitalas, nėgi palukanos. Ateina žiema, važiuoja darbininkas miškan malkų; grįžta prisikroves pilnas šlajas — štai, bevažiuodamas p̄rō Maušos butą, tur̄ but nepatėmyjo, beragindamas arklus, kaip keletas pagalių nukrito nuo slajų . . . Arba, siūčia kakininkas darbininką su suderėtais jayais, tankiai atsitinka ir Maušai važiuoti vienu keliu, ir pasitaiko, kad mašas pravyta, javai byra ant kelio, — žinia, Mauša, paskui važiuodamas, neduos Dievo dovanai veltū žūti: jisai surenka juos r̄uosiai — „grūdas pri grūda, pripilsi arūda“ . . . Arba, apsistojus kumečiui šalia Maušos buto pasiganyti, kur buvus nebuvus atsiras Maušos karvė ir padės kumečio aklams siėną suėsti, ir t. t. Jau Dievas teip duoda, kad Mauša turi ką tai pelyti, nelyginant, lyg anie Dievo paukščiai, kurie nė aria nė sėja, o kiekvienas randa sau grūdėlį palesti. Iš miesto gryžtant jug nėsunku parvežti Maušai tavoro. Pagalios nė neapsakysi visų nesitikėtu prieppolių, kurie gausiai atpildo Maušai už jo geradėjystes, už gerą sirdį link darbininko žmogaus . . . Kas isdrys mesti akmenį į tās vargo, tamsybės, prispaudimo aukas? O kas patars vaislį tamsi miniom̄s auskurusių vargdionių, savo kruvinu prakaitu maitinančių dykunnus ir išdykėlius? Aš užrašyčiau receptą, bet . . . bijau baudos kunigų ir dievotų lobininkų labiau už rusų kalėjimus. — *Zemkubnis.*

Keli žodžiai apie Amerikos Lietuvius.

Nefastum̄ dabar Lietuvoje žmogaus, kurs nebūtų ką tai girdėjęs apie Ameriką. Retas neturi Amerikoje brolio, giminės arba pažinstamo, kurie, nesigailėdami įagyrimų, kartais ir melo apie Amerikos gėr̄bes, apsuka ne vienam̄ galvą su persikraustymu į tą, kaip paprastai v̄r̄manoma, medum ir piemt aptekusią šalį. Daugelini lietuvių, prislėgtų sunkum̄ dabaryks- padėjimo žemdirbystės Europoje, Amerika išrodo lyg išganyto šalį. Gyvename laikuose, kad Amerika yra arti surista su mūsų gyvenimu. Tadgi ne vienam̄ gali būti akyvą patirti, kaip lietuviai tenai gyvena. Nutildyti tam akyvumui rašau šitą straipsnelį, nesikėsindamas nė maža išsemiančiai ir su visais išgaliais aprašyti amerikiečių gyvenimą, ju

norus ir darbų. Platesni ir pilnesni aprašymą paliėku kitam kartui, pasikakindamas šiuo kartu sutoikimu paviršutinių žinių

Lietuviai po Amerika supranta paprastai tik vieną jos kraštą, būtent, Suvienytąsias Valstijas Siatrinės Amerikos, nės į jas eina galingiausioji srovė mūsų išeivystės.

Plati tai viespatystė. Susideda ji iš 44 didelių valstijų, 6 teritorijų ir vieno distrikto ir apima visą vidurinį plotą Siatrinės Amerikos. Tęsdamaši nuo Atlantiskųjų iki Didžiųjų jurių per 2800 angliskų mylių ir nuo Meksikos iki Canadai per 1600 mylių, ji užima gangreit tiek ploto, kiek visa Europa. Skaitlingos užtakos ant Atlantiskojo krašto duoda geras prieplaukas, reikalingas pirklystei su svetimomis šalimis. Plačios ir gilios upės drauge su dideliais ežerais didai palengvina vidurinę pirklystę. Daugeis sraunių upių, tekačių nuo kalnų, atnesa didelę naudą isdirblystei, suteikdamos jai reikalingas spēkas. Ant galo neissomiamos kasyklos akmuens anglio, geležies, vario ir svino drauge su derlinga žeme ir apstingam̄ vandam̄ auksu ir sidabru daro Suvienytas Valstijas viena turtingiausių šalių.

Štai po tą platų ir turtingą kraštą išsiblaske yra daugiau per 200 000 lietuvių. Išsiblaske jie visur. Sutiksi lietuvininką ir garsioje auksu ir amžian pavasariu Kalifornijoje, ir kalnuotuose plotuose Colorado's, ir pusvilusiam̄ nuo sūtlės Texas'e, ir pelkėtoje, bet siltoje ir dailioje Floridoje, ir miškuotame Arkanse . . . ir kur jo nerasi! Vienok skaitlingiausiais buriais apsigyvenę mūsų broliai didesnėse pirklystės vietose: New-York'e, Brooklyn'e, Philadelphiajoje, Baltimoreje, Chicagoje, Pittsburgh'e ir kituose didesniuose miestuose ir miesteliuose Pensylvanijos. Kalnuota Pensylvanija užvis numylėjo lietuviui. Firmučiausiai jie tenai sėdo ir dabar da didžiausiam̄ skaitlinje ten rundasi. Shenandoah (lietuviai vadina Senandorium) skaitosi lietuvių sostapiu. Nėdideliame tame Pensylvanijos miestelyje lietuvių skaitlius isnesą apie 10 000, t. y. beveik pusę visų miesto gyventojų. Shenandoah be perdėjimo galim̄ pavadinti lietuvisku miestu. Ant kiekvieno žingsnio sutiksi cia lietuvininką ir lietuviską kalbą, lietuviskas pavardes ir parąsus ant pardavinėčių ir salinū (karėiamų). Patys svetimtaučiai, priversti su idurti su lietuvinikais, turėjo pramokti mūsų kalbos. Ne vienu tik skaitlium̄, bet ir lietuviska pirklyste gali p̄sigirti šenandoriečiai. Didelės ir turtingos lietuviskos pardavinėčios lyginasi su pardavinėčiomis anglų ir vokiečių.

Pastaruose laikuose Shenandoah'ui, kaip lietuvių sostapiliui, grumdzia nemažas pavojus iš šalies Chicagos. Sostapilis airių, čekų, lenkų gali neužilgo tapti ir lietuvninkų sostapiliu. Dabar Chicago skaito į 8000 mūsų tautiečių, o neužilgo pervirsys skaitliu senį Shenandoah. Ypač da jei atsiminsime, juog prieš trejetą metų Chicagoje nebuvo nė 5000 lietuvių. Lyg ant mielių užaugęs miestas, auga da ir dabar milžinišku ūgiu. Žinovai Amerikos gyvenimo spėja, kad trumpame laike Chicago taps didžiausiu miestu ne tik Amerikoje, bet ir visame sviete. Be abejo ir lietuvninkai iš savo pusės neužmirš padidinti skaitliaus to milžiniško miesto. Lengvumas gauti darbą, didesnis sulygintinai uždarbis ir pigumas pragyvenimo vilioja ne vieną į Chicago. Reikia tik tenai daugiau apsviestų žmonių, didesnės vienybės ir susiglandimo į krūvą — o tam dalykui tenai netrūksta gerų norų. — ir po 3—4 metų išvysime Chicago lietuvišku sostapiliu, pirmuoliu ir vadovu Amerikos lietuvių.

Kiti lietuviai išsisklaidę mažesniais arba didesniais buriiais beveik po visus Suvienytų Valstijų miestus ir miestelius. New-York'as, Brooklyn'as, Newarkas, Elizabeth Port, Jersey, Hoboken (visi tie miestai stovi gangreit vienoje krūvoje) skaito į 4000 mūsų brolių. Baltimorėje gyvena koki 3000 lietuvių. Philadelphijoje, Pittsburgh'e, Cleveland'e rasi jų daugiau negu po tūkstantį kiekviename. Po kitas vietas išsibarstę mažesniais pulkais:

Visi jie skursta, darbų nėsant, arba prakaituoja, džiaugiasi ir pinigų taupia, darbams pagerėjus. Dirba jie visokius darbus. Pensylvanijoje, West Virginijoje (Thomas, Coketon), Illinojuje (Spring Valley, La Salle), tūlose vietose Ohio's kuisa po žemėmis anglius. Ne persunkus tai ir pelningas darbas, bet pavojingas. Neapsidairysi gerū, užgrins, arba akmuo, krisdamas nuo viršaus, užmuš, arba gazas, užsidegęs nuo tavo žiburio, susvilins tave. Vienok žmonės pripranta prie to darbo. Seni „mainieriai“ (angličiasiai) nenurimsta prie kitoniško darbo ir grįžta atgal į anglių kasyklas.

Pittsburgh'e lietuviai dakanojasi po geležios dirbtuves (roll-mills), geležį beliedami, beveik nuogi, pajudavę nuo pašų ir prakaito. Sunkiausias tai darbas. Jeibkas neištūrės ten pragariškame karštyje.

Baltimorėje ir New-York'e atsisėdę mūsų siūvėjai. Susitelkę į didesnes draugystes-unijas, jie dažnai varo kovą su savo darbadaviais; jeigu anie per daug vargina juos darbais arba nemoka priderančios algos.

Chicago — miestas dailidžių ir ... mėsinių. Yra čia didelė, didžiausia ant svieta,

galinti duoti darbą 20 000 darbininkų, institucija, kurioje yra pritaísoma mėsa. Vadina ją žmonės iš angliško Stukiardomis (*Stock-yards*). Apie 5000 Lietuvių pjauja jose jaučius, kiaules, aveles, lupa odas, drasko nagus, velka pilvas, plauja žarnas, varto ir mala mėslus... vian!... planja žarnas... Mūsų žmonės nenori prisipažinti prie tokio „biauraus“ darbo. Rašydami namole, visada pameluos, pasigirs, kad dirba kokioje švarioje dirbtuvėje. Deltogi Lietuvoje ir nežino, kad didesnė pusė Chicagos lietuvių verčiasi taisymu maisto visai Šiaurinei Amerikai.

Kitur lietuviai vargsta prie geležinkelių, smilksta po yvairius pabirkus, kasa žemes, grindžia gatves, melžia karves, kerta miškus ir tt. — ar maža visokių darbų! Sunkus tai darbai — Amerika nežino lengvų — bet už tatau pelno yra.

Darbininkas Amerikoje uždirba tiek, kad netik gali pragyventi, kaip mūsų žmonės vadina „poniška“, bet da šiokius-tokius pinigų susikrauti, žinoma, jeigu moka taupyti uždirtą skatiką. Apskritai inant, paprasto Amerikos darbininko dieninė mokeskis išneša 1 dol. ir 50 centų, t. y. svarstosi tarp 1 bei 2 dol. Mūsų žmonės, tenkindamiesi mažu, neišleidžia nė 1 dol. ant pragyvenimo. Pragyvenimas nevisur vienodas. Michigane, kur yra pigiausi uždarbiai, ir pragyvenimas sulygintinai pigiausias — 10 dol. ant mėnesio. Chicagoje galima pragyventi už 15 dol., o Pensylvanijoje reikia tam tikslui 18—20 d. Kalbu čia apie vienstipius, nes vedusiam, su šeimyna žmogai, reikia, žinoma, daug daugiau. Bet čia žmonės manosi, laikydami pas save vienstipius. Tūli taip miegsta „burdingierius“ (sudarkytas angliškas žodis *boarder* = kurs valgo pas kitą už pinigus), kad laiko jų po 20—30 sykiu. Vienok toks suspāistas gyvenimas neišeina ant gero patiemis burdingieriams. Pirmučiausiai, gyvendami angliuose ir tvankiuose kambariuose, gulėdami po 2-3 vienoje lovoje, jie naikina sau sveikata. Antra, toks pagyvenimas didelėmis kruvomis atsiliepia negerai ant jų doriskos pusės. Skaitymų, rimtesnių užsijėmimų jie nepažįsta, velydami perleisti laiką arba lošdami kortomis arba gerdami. Laimė, mat, kad alus nebrangus. O geria smagiai, namie ir salūnuose. Ypač salūnuose.

Salūnai, losia Amerikoje ypatiga rolę: jie užvaduoja mūsų žmonėms lobininkų klubus. Salūnai čia — tai nepaprasta Lietuvos karčiama, į kurią žmonės eina vien tik pasigerti, bet yra tai vieta sveigų tūlo būrio pažįstanų, tankiai vieta politiskų ir kitokių agitacijų — na, ir pasilinksminimų. Salūnuose ne tik geria ir geria ne jeibkaip — zi-

noma kam-gi būtų karčiama! — bet užsijimai ir kitais linksmais darbais: „boles bado“ (su-prask: bilijardą žaidžia), šoka, vestuves kelia. Atsiranda tokių mylėtojų saliuų, kad „prabado“ juosė nė tik kiaušas dienas ir naktis, bet ir paskutinį centą, — o tokių ypatų nėra.

Saliūnai lošia da vieną rolę. Yra tai vieta muštynių. Mūsų žmonės mėgsta pasirodyti su savo karišku narsumu, bet tik tuomet, kad pasigeria, ir da, kas ypatinga, laike pasilinksminimų: lietuviai, nežinia dėlko, pavertė viesus pasilinksminimus į progą atkersyti ir da nepaprastai — su peiliais, revolveriais, žodžiu, kruvinai. Minėtina, kad nė vienos lietuviškos vestuvės negali apsieiti be nusamdymo policijos daboti tvarkai. Vienok ir policija nelabai gelbsti. Atsitinka neretai, kad vestuvės baigiasi išvežimu susikruvinusių pestukų į cypę ir bylą nas tiesdari.

Tūlose Lietuvos vietose yra paprotys perti kailį nemielsoms ypatoms per vestuves. Amerikiečių pestynės per viesus pasilinksminimus ar nebas tiktai tęsimas to papročio?... O mūsų žmonės nemielai išsizada senovės pripročių. Pajunkime nors mūsų prietikius su žydais. Mūsų žmonės, pripratę Lietuvoje prie žydų, da ir čia nenori atsikratyti nuo jų prieglobos. Daugumas lietuvininkų nesą ir pinigų sudėti pas žydą, pas jį meiliau ir pirkinius ima, ir dovanas siunčia namo per žydą, venigdami lietuviškų agentų. Garsus yra Chicagoje Canalstreet'is, kur žydai laiko lietuvius tikroje baudžiauvoje. Laikraščiuose galima tankiai sutikti ismetinėjimus lietuviams už draudavimąsi su žydais.

Vis tai nesmagios pusės gyvenimo mūsų brolių Amerikoje. Yra ir smagių.

Pirmučiausiai, yra čia nemažas lietuvių tautiskas judėjimas. Seniau, kada lietuvių Amerikoje buvo maža, ir tie patys išsisklaidę porisur, žinoma, nė kalbos negalėjo būti apie lietuviystę. Virto tuomet mūsų žmonės tankiausiai į lenkus. Maža tik dalėlė prijėmė anglų kalbą ir papročius. Tuomet, kada lietuviai pradėjo važiuoti į Ameriką, lenkai buvo jau įsigyvenę, turėjo savo bažnyčias, draugystes ir tt. Mūsų žmonės, pripratę gerbti lenkus ir jų kalbą, nepraleido progos pasisavinti jų vardo ir kalbos. Ir teip kilę tarp amerikiečių „naujalenkystė“ arba, kaip dabar sako, „lenkbernystė“, kuri da ir dabar tebegyvuoja tūlose Amerikos vietose, nors labai susilpnėjusi.

Bet lenkai neilgai viespatavo ant lietuvių. Kas ypatinga, patys da atgrasė mūsų tautiečius nuo sąvės. Lenkai, nors ir vadina mus savo broliams ir mėgsta garsiai pakalbėti apie savo meilę link mūsų, vienok nepraleidžia progos pastatyti mus žemiau už savę, o neretai

nuskriausti mus, ypač bažnyčių reikaluose. Tos skriaudos ir pažeminimai įsipyko pagaliau patiems naujalenkiams. Galima dabar sutikti ne vieną lietuvininką, kurs iš atkakliausio mylėtojo lenkų pavirto į aštriausių jų priešą.

Tuomet, kad lietuviams pradėjo nepatikti lenkų pasielgimas — tai yra pabaigoje aštunto desimtmėčio, — lietuvių Amerikoje atsirado tiek daug, kad jau galima buvo pradėti rūpintis apie save ir savo reikalus. Pirmučiausiai, atsirado reikalas lietuviško laikraščio, kurs ir pasirodė 1879 m. New-York'e po vardu „Lietuviška Gazjeta“. Tuose pačiuose metuose Shenandoah'o Lietuviai pradėjo rūpintis sutvėrimu lietuviškos parapijos ir pasistatymu savos bažnyčios. Nuo to laiko prasideda tarp Amerikos lietuvių tautiskas judėjimas. Sunku buvo išpradžių atsikratyti nuo lenkų iš vienos pusės, o iš antros sužadinti tėviskus jausmus lietuviuose, neišnešusiuose iš tėvynės nėkokios tautiškos sąmonės. „Lietuviška Gazjeta“, neilgai pagyvavus, liovėsiėjusi, o ir šenandoriečiams nesisekė su savo parapija. Vienok kartą pabudusi tautiška sąmonė neišnyko, bet augo ir splėtėsi. Nuo 1884 m. lietuviai istikrųjų pradėjo krutėti. Tuose metuose pasirodė laikraštis „Unija“, paskui jį „Lietuviškasis Balsas“ (1885 m. —ėjo iki 1889 m.). Paskui juos tapo pradėti leisti kiti laikraščiai, kaip tai: „Vienybė Lietuvininkų“ (1886 m.), „Saulė“, „Lietuva“, „Garsas“ etc. Dabar iseina Amerikoje 5 lietuviski laikraščiai yvairių pakraipių ir siekių.

Tame pat laike pradėjo dygti lietuviškos parapijos, kurių dabar yra į 20. Lietuviai, pajutę reikalą vienybės, telkėsi išpradžių į mažesnes draugystes, bet nuo 1886 m. pradėjo dygti didesni susidraugavimai. Tuose metuose užsimezgė „Susivienijimas Lietuvininkų Amerikoje“; 1890 m. pasirodė „Lietuvininkų Mokslo Draugystė“, paskui juos atsirado politiški susivienijimai ir darbininkų unijos.

Tie susitelkimai į kovą atnešė nemažą naudą sužadiniui tėviskus jausmų nutautusiuose lietuviuose, patraukdami juos prie savųjų, teip kad dabar retas lietuvis nesijaucia lietuviu. Netik patys lietuviai laiko savę per atskirą tautą, bet da reikalauja, kad ir kiti laikytų juos per tokią. o tos tiesos, ant nelaimės, amerikiečiai nenorėdavo mums ikisiol pripažinti. Tiesa, vietose, kur yra daugiau mūsų brolių, vadino mus „litwisch“ arba „lithuanian“, bet maišė mus vis su rusais arba lenkais. Pastaruose laikuose lietuviai, išėję į aikštę politiškuose reikaluose, pareikalavo nuo valdžios, kad prie išėmimo popierų bei prie registracijų prieš rinkimus užrašintų juos lietuviams, kylančiais iš Lie-

tuvos, o ne rusais arba lenkais iš Rusijos arba Lenkijos, kaip tai darydavo pirmiau. Tūlose vietose, kaip antai Chicagoje, patys lenkai padėjo mums iskovoti tiesą atskiros tautos. Yra gana keistas paprotys lietuvių vadinti save lenkais, jeigu juos sugauna ant kokio negro darbo: tuo tarpu tie patys lietuviai vadina save lietuviais, įsiskodami darbo arba pasirodydami su kuo norints įžymin prieš svetintancius. Lenkai iš pradžių per laikraščius ismėtinėjo mums tokį negražų pasielgimą, o neseniai tūlas lenkų būrelis iš Chicagos apskundė už tai mus prieš vadžia, reikalaudami nuo jos nemāsyti lenkų su lietuviais. Be to lietuviai pasigarsino viesais pasirodymais, pavyzdžiui, didžiomis demonstracijomis už kražiečius, arba trukšmingais maištais (pavyzdžiui, Spring Valley'je 1894 m. per didelius gelezinkelininkų straikus lietuviai išdauzė sudą, o paskui per keletą dienų buvo vievatiniai valdovais miestoj).

Amerikos lietuviai, iskovoję sau tiesą atskiros tautos, nori susilyginti su kitomis tautomis ir apšvietime. Iš tos pusės matome čia nemažą krūtėjimą. Amerikiečiai lietuviai ne tik išleidžia pusėtiną skaitlių laikraščių, bet nenori apsileisti europiečiais spausdinimu lietuviškų knygų. Yra čia ne viena vakarinė mokslainė, skaitinyčia, moksliska draugystė, pvzd., skaitinyčios vyskupo Valaicausko, Simano Daukanto, ant galo „Lietuvių Mokslo Draugystė“ (gaila tik, kad ta svarbi draugystė eina per daug radikalisku keliu, per ką nubaido nuo savęs lietuvius). Čionykščiai lietuviai neužmiršta ir priaugančios kartos. Turi jie keliose vietose tai, ko nėra Lietuvoje, t. y. savas lietuviškas vaikų mokslaines. Tiesa, menkutės da tos mokslainės, bet „pradžia darba gaisina“. Vienok reikia tikėtis, kad istobulėjus da labiau lietuvinose tautiškiems įausmams, tos mokslainės pasigerins, o tada bus galima pradėti rupintis isteigimu augštesnės mokslainės. Jau ir dabar ne vienas lietuvis nesiojasi su užmanymu įkurti Amerikoje lietuvišką gimnaziją.

Taigi regime, kad Amerikos lietuviai supranta lietuviškus reikalus, stengiasi sneiti į vienybę ir susilyginti su kitomis tautomis per apšvietimą. Mato tuos pasistengimus lenkai, kurie vis da nenori paleisti mūsų iš savo naga, ir nepraleidžia progos sutrikdinti mūsų darbus. Bet sunku suturėti sykį įsivyravnsią srovę tautiškos sąmonės.

Tėvynės varpai.

Velykos ir margučiai. Kas gavo margutį, o kas ne? Padailinimas „Apžvalgos“ margučio.

Velykos. Jeigu Velykos, tai ir margučiai o jeigu margučiai, tai ir „muštynės“. Tie da-

lykai teip sujungti, juog negalima manyt apie vieną, neatsimenant kito. Margučiai be Velykų, Velykos be margučių, be „muštynių“ tai nepermanomas daigtas mūsų papročiuose, nors tie papročiai gana atsimainę. Seniau, atėjus Velykomis, didi ir mazi eidavo „muštyn“, bet tik kiausiniai „lygiomis“ ar „iš atimtinų“, o patys nesimušdavo. Retkarėiais, sugirę apgavika su kiausiniu, nutekintu iš akmens, ar iš kieto surio, arba smalniu, suspausdavo sumustą kiausinį ir aptėkšdavo apgavikui akis. Dabar teipgi eina „muštyn“, bet kuimsčiomis: kuolais, bonkomis, o akys tampa aptaškytos kraujais.

Arba tie margučiai. Seniau budavo daug margintojų, o da kaip puikiai margindavo, kokiais gražiais marginiais: rutų lapeliais, eglutėmis, grėbliukais ir tt. Pažiūrėjęs į tokį margutį, tuoj numanei, kas margintojai rupi — ar tai darbas ir darželis. Dabar retai kur terasi margintoja, o ant margučių tankiai užtinki tokius marginius kaip štai monstrancija, kielikas, kryžius ir kartais žodis *Amen*. Pažiūrėjęs į tokį margutį, tuoj numanai, kas margintojai rupi. . . *Tempora mutantur et margučiai in illis.*

Budamas da mažas, atėjus Velykų subatai, pasirinkdavau gražesnę sąspara išlauko ir jos kamputyje, prikaisiojęs į plyšius balanėlių, pritaisydavau tyg lizdą, kuriame antvytojaus anksti rasdavau margutį. Motina sakydavo, kad tai atneša vaikams „Velykų bobutė“. Kaip aš norėjau ir taikiansi pamatyti tą gerą bobutę, bet nė sykį nepašisekė, nors margutį atnešdavo kasmet. Numirė motina ir daugiau niekad neatlankė manęs „Velykų bobutė“, nors lizdelį buvau bandęs pritaisyti. Nuo to laiko nė neuačiau, nė negirdėjau, ar da kur Lietuvoje laukia vaikai „Velykų bobutės“.

Kada paaugau, o ypač kada skraidydavau apsitaisęs gimnazisto mandieraite, tai ir merginūs budavo meilesnės ir pačios pasiulydavo margutį. Paskiau, nors pačios nepasiulydavo, tai, paprašius, mielai duodavo. Nė vienų Velykų neperleidau be margučių: tai iš šian, tai iš ten vis susigriebdavau. Suprasite, kaip man buvo sunku šmet perleisti Velykos be margučių. Da sunkiau, matant, kad žmonės net netikę, o margučius gavo. Maskolijos užrubežinių dalykų ministeris gavo nuo popiežiaus Kristaus kryžių; Vilniaus general-gubernatorius Orževski's gavo nuo savo vyriausybės briliantinius ženklus prie Aleksandro Nevskio; Kauno gubernatorius Kligenbergas gavo Vladimierą 3. O aš nieko. Už ką jie gavo? Na, aš gavo dėl „diplomatijos“ dalykų, bet situodu už ką? Jng jiemdyiom verčiau buvo sulaukt kartuvių kilpą, o ne margutį. Da tikėjau, kad susipras redakcija.

„Varpo“ ir atsiųs man margučį, nors paveikslė, sakau, kokios 25-nės. Kur tai susipras! nė to mažmoželio neprisiantė. Gerai. Kaip „Varpas“ man, taip aš „Varpui“! Pasigerisiu velyk „Apžvalgai“ ir prie margučio, kurį ji suteikė savo skaitytojams, pridėsiu da vieną marginį. Mat, ant „Apžvalgos“ margučio yra daug paveikslų vėliniško pasiruošimo inteligentų, o vėliniškausias pasiruošimas t. v. „revolverinis“ apleistas. Reikia papildyt. Prieš tai da turiu prisipažinti, kad tie inteligentai jau ir man įsipyko. Ne tik aš, bet ir visi laukėme nuo inteligentų mokslo, proto, doriškų idėjų ir kitų tokiospat pakraipos dalykų. O jie ką parodė mums? Kur jų mokslas, jeigu nemoka atskirti „žemuko“ nuo „augštuko“? Kur jų protas, jeigu neišmano viliot ir pri-gaudinėt merginų? Koks jų supratimas gero, gražaus ir teisingo, jeigu jie *poz.* sutinka veikian patys nukęst, kad tik nenuskriaust, nešūplėst kokį ten „varguolį“, kad tik atidaryt jam akis ir tt.? Jug tokiu būdu tik gadiną kitiems dalyką, darto tvarką, paikiną ir malšo svieta. Ko galima tikėtis nuo laikraščių, esančių rankose tokių žmonių? Žinoma, daugiau nieko, kaip tik papiktinimo. Ką čia daug kalbėt — pažvelgime tik į inteligentų pasiruošimus, o ypač į tą „revolverinį“. Aš apie jį girdėjau Lankeliskiuose per krikštynas nuo, nuo antgulo, kas kam galvoj, nuo, ko girdėjau? Gana, kad pasakiau, kur girdėjau ir kad tam dalykui išgirst nereikėjo pasiekt net Peterburgą. Štai ką man pasakėjo: — Suvažiavo — girdi — nesvietiška daugybė inteligentų. Tik vienių daktarų buvo 40, o tarp jų 20 iš Amerikos sykiu su „baisiuoju“ Šilupu. Visi turėjo po 5 revolverius. Susirinkimas tęsėsi per visą nedėlą. Dieną giedodavo, o naktį nuntildavo ir ką darydavo, nežinia, nes balsu buvo prisiartint (kur tau — tiek revolverių). Tyčia palaukė nedėldienio ir kada, pasibaigus misioms, kunigas užlipo ant ambonijos, tai jie su revolveriais užpuolė ant bažnyčios, žmones išvaikė, numetė nuo ambonijos kuniga, o vienas, užlėpęs ant jos, nė neperšlėgnojęs (žinoma, bešlevis), pasakė: 1) Kas iš sąnarių šito susirinkimo nuo šios dienos paminės „Apžvalgą“, tam bus ištranktas per pakausį liežuvis (aš ant susirinkimo nebuvau, tai galiu minėt). 2) Kas iš sąnarių skaitys „Apžvalgą“, tam bus išdarta kairėji akis (dėlko me desiną, patirt negalėjau). 3) Skaitytojus „Apžvalgos“ tiesiog su pirštu parodyt policijai (kam būtina su pirštu? jug yra daug lengvesnis kelias. Turėjo nežinot apie apskūdimą Jankaus ir bylą iš tos priežasties). 4) Ant kiekvienos grįžkelės turi stovėt sąnarys šito susirinkimo ir laukt pėsčių, raitų ir važiuotų (mat nieko nepamiršo).

Pagavęs pakeliavingą, turi sustabdyt, parodyt jam revolverius, pasityčiot iš bažnyčios, dogmatų ir sakramentų ir priverst, idant jis pėr prisiegą išsivadėt „Apžvalgos“ (kaip tai galima atlikt, negalint minėt „Apžvalgos“?). Jeigu pakeliavingas inteligentas, tai pakist jam „Varpa“, o jeigu prastuolėlis, tai „Ukininką“ ir paleist, parodžius da syki revolverius. 5) Kiekvienas sąnarys turi „storotis“ (tur būt „storn eit“), gerint materijališką ir moraliską žmonių buvį. Tai galima atlikt, visokiais viliojima is plėšiant iš žmonių kruviną skatiką ir neprileidžiant jų prie apsišvietimo (na, jau čia tai tik turėjo būt kitaip pasakyta). 6) Su tokiais skundikais, kaip *P. iš L.* (šičia lengva patėmyt chronologiška klaidą, bet ją galima ištoisint pranašavimu, kad atsiras toki skundikai), reikia elgtis, kaip su kate, kuri svariame kambaryje pridarko po suolu t. y. reikia katę sugaut ir jos snukis ištrint jos pačios prozoje (buvo užbaigta kitokiu žodžiu, tik jau aš nušvelninau).

Kaip tik pabaigė sakytojas paskutinius žodžius, tuoj visi susirinkusieji į tam valandą dingte dingę, nežinia, nė kur, nė ką. Turėjo būt su negėmojuma

— Sveiks, išgėrsime dabar — tarė man šaltinis žinių apie inteligentų darbus — net būria išdžiūvo Ant sveikatos — atsakiau su prates, kad jau pasakojimas pasibaigė; o prašideda kas kita.

Tegul juos būnagas tnos inteligentus! maniau, belaukdamas stiklelio — jug tai bjaurėšni už vėlkins! Duok tik jiems valšį, tai sakau, gyva prapultis! Gerai, kad atsirado pasaulėje „apžvalgininkai“, kurie rašo *teisybė*, platina *likrą* apšvietimą ir „storavodamėsi“ gerina žmonių buvį — tai da jie sulauko inteligentų pasiruošimus. Tai jūdosi! tai galvažudžiai! tai maniau toliau ir iš karsčio išgėriau pagrečimi tris „virintos su sviestu“.

Audiatur et altera pars.

Atsiliepinimas p. Netcatrininkui dėl jo straipsnelio, patilpusio Nr. 10. „Apžvalgos“ 1805 m.

Pirmučiausiai turiu pasisakyti, juog nenorėjau tersti laikraščio išsklaidymu melą, kuriuos pastarame laike pradėjo versti ant manęs tuos tamšios žmogystos per „Apžvalgą“ su jos redaktūriumi prysakyje; bet Tamistos rašymas yra rašytas gudriai už buvusiuosius — išrodo ramiai ir rimtai, taip kad gali atsirasti žmonių, kurie gali palalkyti tai per gerą, — delto priverstas esmi imti plunksną į ranką ir parodyti dalyką tikrojoje sviesoje; be to da Tamista, kaip galima matyti, susidrumstęs vandenį, nbrį ir pasižuvauti — tas manę ir verčia duoti atsi-

liepimą. Deltogi atsiprašan garbingų skaitytojų, kad aš rasi gerą sklypą šio numerio užimsiu, su tokia nemiela medega, kaip šio kio būdo pblemika.

Rasirašydamas „Neteatrininkas“, regima, Tamistą geidei ypač užspausti ant to, juog Tamista neppigulėjai prie „Byrutės“ šventės teatrininkų ir ant to pamatę nori lošti rolę pašalinio žmogaus, nelaikančio nė tos nė tos pūsės, ir pertai istikimo. Tamista vienok daug gudriau butum padaręs, kad butum paprašęs tam tiksiui duoti savo vardą kokio palankaus žmogelio, kurs istikro butų galėjęs buti istikimas, tai bent butų išrodę, juog tai rasė tikrai žmogus čionai nepriklausas, o antrą rasė nebutų buvę galima teip veikiai atspėti, kas yra tikrasis autorius, kurs slepiasi po tuo teip istikimu pseudonimu. O dabar abu siekiu neatsiektu, ir da viena kliaudė tame tarpe, butent, kits gal pamislyti, kad tasai pseudonimas turi reikšti, juog Tamista prisipažinti apskritai menkai teatrą te-pažinštas. Nors tokia mislis iš tarinio Tamistos rašto ir pasirodo teisinga, bet toksai išsipažinimas jau tik pervirs... Dovanai Tamista gailiniesi, kad per tą rodymą nebuvo išmanančių apie teatrą vyrų — inteligentų: dabar Tamista bent gali drąsiai sakyti drauge su anais geraisiais kritikais, juog teip puikiai nusidavė, kaip niekas nebuvo mislyjęs... Kas teisybė, aš ir mislyjau, kad nė tiek gero nebus, deltoגי paskutinioje beveik galėčiau Tamistos žodžius istarti, tik nevisai toje prasmėje. Vienok amžinai priestarsiu nuomonei vieno tų trijų recenzentų (nepamenu jau katrę), buk „es war nichts auszusetzen“, — daugiau nekaip, tiek: mano akise toksai recenzentas, jeigu jisai tai su tikru persiliudyjimu rasė (apie ką aš pasivelyju sau didei abejoti), visados pasiliks profanas iš teatro dailos pūsės; čia jam negelbi nė kunigystė, nė akademija, nė studentystė. Tamsta, spėjant pagal visą ką, rodos, priklausai prie to skyriaus mylėtojų dailos, kurie apie bavariskąjį, cigarus ir kitus šios kategorijos specialus daug tikresnę nuomonę galėtų duoti, nekaip apie teatrą. Kad tik aktorai nebuvo perdaug įsigėrę ir visi ant scenos pasirodė, kad tik karžygiai šalms ne po pažasčia, o kardus ne ant pečių laikė, kad tik visi palaimingai per sceną perėjo, nė vienas nepaklupęs, kad tik šaip-teip atrėkavo (sic!) savo roles (o kas sutrikimą palaikys už pikta, ypač diletantams!), kad da prie to nė vienas nepametė prilipintų usų, nė barzdos, — tai jau ir puiku, prikliausia, jau Tamista geriaus nė ne-mislyji. Žinonama, tarp tokių sąlygų nė lošiumasis veikalas noprivalo literariskos verčios

turėti ir gal buti parašytas prieš elementariškiausiosius scenos įstatus. Toksai Tamistos išmanymas apie dramatiškąją literatūrą apsi-roiskia gana pakaktinai, kada Tamistą sakai, juog nuo lošimo „Amerika pirtyje“ žiurovai butų spjūndydami ir svilpydami išėję laukan. Aš Tamistai ant to pasakysiu, juog toji komedija tai yra pirmutinis lietuviškas originališkas dramatiškas veikalas, kurį negėda butų išvėrsi i Europos kalbas ir pastatyti ant geresnių scenų, nekaip Tilžėje „Saulių bute“. Vienok tačiaus ne „Amerika pirtyje“ buvo priežastis mano atsisakymo nuo teatro. Nors ir tai nebutų didelės bėdos, kad ir teip butų atsikė, vienok melas vis pasilieka melu. Kada ne per vieną priežastį*) atsisakiau nuo „Išgriovimo“, da tasyk aš visai nežinojau, ar „Ameriką pirtyje“ kas rašo — ir toji komedija visai netikėtai pas mus atsirado, at-gabenta vieno keleivio. Pirmučiausiai aš velyjau lošti dramatišką vaizdelį, parašytą p. Z., nėra, tasai nereikalavo tiek spēkų nė tiek iš-laidų atlošimui, o prie to ir patrijotiskas ir suprantamas kiekvienam žiurovui, nėra imtas iš šių dienų gyvenimo, ir, kad ir neturi tokios literariskos verčios, kaip minėtoji komedija, tai turi tą pirmystę prieš „Išgriovimą“, kad daug geriau pritaikytas prie scenos įstatų. Vienok per ožį ir vėlimą vieno žmogaus tasai vaizdelis tapo atmetas. Prie to reikia paša-kyti, kad toje valandoje, kada aš atsisakiau nuo „Išgriovimo“, da nebuvo nė mažiausio tikrumo, juog „Išgriovimą“ bus galima atlošti, nėra tasyk nebuvo nė dekoracijų, nė rubų, ne-kalbant jau apie žmogystas. Ir tačiaus butų geriausiai padaryta, kad butų paimta tą p. Z. vaizdelį. Nebutų reikėję brangių dekoracijų dirbdinti, nebutų reikėję brangių rubų taisyti, nė samdyti, o nauda žiurovams butų buvusi daug didesnė, nekaip iš „Išgriovimo“ (žiurėk Nr. 3 Varpo 95.), o kas ne paskiausia rolę lošia — nebutų buvę tokiu būdu deficito. Jug i tuos kostiumus ir dekoracijas patilpo visas „Byrutės“ sutenkintas išdas, kelios dešimtys auksinų extra tam siekini sudėtų pinigų, ir gera dalis pelno. Kad da bent butų buvusi kontrolė ant kasos, o teatrininkai nebutų užkulisų vynus gėrę, o paskui didžiojo bandymo pelną tyčia pratraldyję, tai rasi finansiskoji pusė nebutų po šventės tokia lindna išrodėjusi. Tamsta, p. Neteatrinke, bereikalė skėtrioji su garbės kardu, tarydamas buk teatrininkai tik vienus vargus bei rupesčius teturėjo; kolintas visai pasidžiaugė iš savo rolės: ar tai ne džiangsmas torielių pilną baltų dorėlių gabenti kasieriui iš po nosies, o be to da visai nė ne-perskaičiūsi!

*) Reikalui atsiradus, šita vieta buti atākiau iš-guldyta Aš.

Kada atėjo pasakytoti komedija, tai aš ir ne taip labai puolčiau siulyti ją, nėra jau mačiau, juog nėjoksai išmintingas patarimas tarp įfanafizuotų to „vadovo“ prieš manę teatrininkų vietos nerai; bet vėliaus, kada išrodė, juog jau keli pradeda pritarti, tai buvau bandęs su vienu su kitu kalbėti. O kad Tamista kalbi apie ardyką, kiršinimą, tai Tamista skaudžiai susimelnuoj. Tamista sakai, juog tai buvo pustrėčios savaitės prieš šventę, lyg rodos duodamas numanyti, kad jau pertrumpas laikas buvo komediją išmukti. Taip ir kiti teisinosi, persnekėti to paties Tamistos „vadovo“, bet toksai tvirtinimas neturi pamato. Kas iš skaičiusių „Ameriką pirtyje“ gal pasakyti, kad, turint tikrą norą, negalima būtų jos išmukti į pustrėčios savaitę?! O be to, jei „Byrutės“ teatrininkai jau nenorėjo būti toki stropus, tai jug galima buvo šventę kokią savaitę-kita vėliaus laikyti — tai nieko nebutų kenkę. Pagalios tuo laiku da nėra savo tos dramos nieko nebuvo teatrininkai išmoke, tiktai ką rolės buvo išrašytos; o jeigu būtų sutarta buvę lošti komediją, tai į dvi dienas ji būtų buvusi atspausa ir būtų buvę daug lengviau iš knygą mokintis, ne kaip „Išgriovimą“ iš rankraščio. Bet tulami žmogeliui labiausiai rūpėjo viršų gauti — na, ir gavo, ko-gi dabar apmądyjasi? Kam siundo Tamistą ant manęs? Kam žaunija, kad aš ardeš. Ne, aš neardžiau, aš taisiau, ir kada aš jau ir visai šalyje stovėjan, da mano patarmės vis buvo labai naudingos laike prisirengimo prieš šventės. Tačiau Tamista vienoje vietoje ir man tiesą pripažinti, nūtylėdamas du pirmuoju recenzentu, kurių vienas buvo geras teatrininkų draugas ir lietuvis, o kitas vokiečys, kurs nieko lietuviškai nesuprato ir buvo vieno žmogaus įprašytas. („Aš žvalga“ aną kartą rašė, buk aš sakeš *papirktas*, bet tai neteisybė, kiekvienas gal persiliudyti iš Nr. 3. „Varpo“.) Tamista nesulinki su manim tik link trečiojo. Dabar aš Tamistai dar daugiau pasakysiu. Rasi Tamista nori žinoti, kas buvo tas prašytojas? Žinoma, kad neitikėsi, kaip pasakysiu, kad aš pats tai buvau. Taigi mat, kaip menkai Tamista manę tepažinti. Jei netiki, gali eiti kada pasiklausti jo paties. Tąsai ponas darbuojasi pas p. v. Mauderodę spaustuvėje ir kasdieną mīatomas. Jeigu da neužmiršo, tai pasakys, kad mudu da ir po konjaką, gėrėva prie tos kalbos. O rasi Tamista nori žinoti, kas laike rodymo pirmutinis pradėjo ploti, o paskutinis paliové, bet ne delto, kad jam taip nesvietiškai būtų patikę, tiktai su kitais siekiais, o da kartą ir bravo susukb? Ne, jau to nesakysiu, — da paskui, teatrininkai gal pamislyti, kad aš jiems noriu prisigerinti.

Tamista paskui kitus, droži sau, buk aš ardeš darbus Prusų lietuvininkų, buk kiršinąs „vadovus“ prieš kits kitą. Čia aš turiu nusistebėti iš Tamistos naiviškumo, kad Tamista mano ironiją, istartą link vienos žmogystos, palaikė per gerą pinigą ir mislyji, kad aš tą žmogelį jau ir istikrujų laikau per vadovą. Toji žmogysta jug nėra vieno išmintingo žmogaus negali būti laikyta per vadovą ir nėra pati apie save to nemislyja. Lygiu budu nėra vadovas nėra tasai žmogus, kurs yra sudytas dėlei kriminališko nusidėjimo ant pinigiškos baudos arba kalėjimo. Pagal Tamistos nuomonę toksai žmogus, žinoma yra taip pat „vadovas“, nėra yra Tamistos „vadovas“, o ir kelių kitų teatrininkų geras „bičiulis“. O aš sakau, kad tokie „vadovai“ koveikiausiai turi būti iš draugystės prašinti, jeigu toji draugystė turi nors kiek doriskų pajiegu. Matai Tamista, man gindai tokiose dalykuose kyla ne tai iš ypatingos naudos arba pažinties, tik iš principų, o kiti, drauge su tais ir Tamista, nori pagal savo kurpalį, išgabenti iš ypatingų prietaikmių. Tai Tamista ir pats gerai žinai, ir, kad aš šiandien tai atkartuju, tai darau tą tik delto, kad iš kalbos taip ieseina. Tamista reikalauji nuo „Varpo“ dėkingumo už atlošimą „Išgriovimo“, o tuo tarpu pats, kaipo reprezentantas Prusų lietuvininkų, drebi man į akis purviną nedėkingumą už mano rūpesčius, kuriuos aš tarp tokių pavojų esmi daręs ant naudos Prusų Lietuvai. Ir tai darai Tamista, kurs visai ypatingai tuos dalykus žinai!

Atsitraukimas atsakanciojo mūsų laikraščių redaktorius p. Lapino nuo „Byrutės“, pagal Tamistos nuomonę, įvyko pagal draugystės įstatas. Bet pasakyk, meldžiams, Tamista, ant kokių šš paromtas laikymas draugystėje tokių „vadovų“, kaip anki Tamistos bičiuliai. Tie vyrai jau daug metų gaisina „Byrutę“, o ir visai pragaisins, jeigu neatsiras draugystėje energiskų vyrų, kurie tuos „vadovus“ pasiųs prie jų tikrojo amato. Kas išėdė iš „Byrutės“ p. D-rą Bruažį, kuriam viršininku esant draugystė buvo taip iškeruojusi? Ar ne tokie „vadovai“, kaip minėtieji Tamistos bičiuliai.

Girdėjan kitus kalbant, buk aš rašęs prieš šventę į aną pusę, nukalbinėdamas, kad niekas neatvaziuotų, kad nieko gero nebus; bet Tamista to neįrašė į savo skundą, ir gerai padarei, nėra tasai dalykas galėtų būti veikiai suteisintas. Atpenč, su laiku Tamista patirsi, kad apšėiai laiko pamečiau ir popieriaus ir markų išpustyjau, berasiinėdamas į yvairias vietas laiškus, beragindamas ne vien atkelti, bet ir prisidėti kuo nors prieš šventės. Tamista tą dalyką iš dalies ir žinai, o tačiau,

pasislėpęs po pseudonimu, lyg lapė po akėdionis, bandai draskyti mano garbę akise žmonių, apdovanojusiu mane savo užsitikėjimu.

Tamė Tamistos rašyme giedruoją tikrasis Tamistos siekis labai aiškiai. Vienok turin Tamistą persergėti, juog Tamista per greitai pasiskubinai pasikreipti pavėjui, nėsą dā tas vėjas neatsisuko. Bent reikėjo nuo savo sviesiojo maitrelo pasimokinti geriaus intrigas varyti, o jau paskui pradėti, — o dabar pamaciau, ir pažinau . . . ant ausų!

Matyti, su ta intencija Tamista ir teip aiškiai tari: toks tai yra „reprezentantas Maskolijos Lietuvių inteligentų“ etc..

Mat, tik reikia geros pradžios, tai jau paskui einasi. Kaip vertingūs p. „Apžvalgos“ redaktorius pradėjo iš savo lengvos rankos denunciacijas (o toki vyrai šiandien Tamistos akise autoritetai ir „vadovai“), nuo to laiko iš lengvo denunciacijos pavirto į suvisu priprastą daigtą, o kiti denunciacijoje bando įieškoti išganymo, kad ir ne dangiško, tai bent žemiško. Tarp tų skaitliaus yra, rodos, ir ne teologų. Tą teip garbingą vardą aš priteikiu ir p. „Apžvalgos“ redaktorini, kurs savo teologiską tariant jezultiską talentą išrodė paskutiniame laike, pasinandodamas iš įvykusių ginčų, bandydamas tarp tų kelių „vokiečių“ (anot jo teologiskos terminologijos) pakilusius priešingumus į didžią neapykantą prieš mane išpusti. Šaunią pagelbą randa dabar p. „Apžvalgos“ redaktorius šargime ir apmelavime manęs dėlėi tos „Byrutės“ šventės. Tarp to geidžia žmogus ir pats į aikštę išeiti, bandydamas mane nužeminti, idant patokiū būdu labiau matomas būtų. Kurs žmogus dar bent teip moka pasielgti, tas neyra paikiansias. Iš to principo išeinant, visi tie patilpusieji pastarame laike į „Apžvalgą“ išdergimai ir apskelbimai*) ant manęs labai, labai vietoje ir laiku pasirodė, nėsą jie kupinai išteisina jų autorių siekius.

Deltogi aš welyju tiems ponams teologams, „vadovams“ ir kitiems tos kategorijos garbės vyrams ir toliaus žengti tuo pačiu keliu; o aš, kad tik bus laiko ir vietos laikraestyje, nepavydėsiu jų šauniams rastams maudo prilankios recenzijos. *Aš pats.*

*) Teip Nr. 9. „Apžvalgos“ toji žmogysta stengiasi mane apkaltinti už nepasisekusį prasiplatinimą išleisti vienos lietuviškos knopelės kalendorių.

Pats sataisė šiai knopelėi konkurencija, patardamas spausdaviniūkiū, pas kurį gyvena, išleisti pigų kalendorpalaiķį iš tokiū būdu supūstyjo visa grūžū anos knopelės šarba; paskui apmelavo manę prieš tą idealistū, nepažinustancū tokiū purvinū intrigū, knopelė, ir ant to pamato pasistatė savo įtekme ant anos knopelės.

Aš tai gana gerai žinojau, bet tylėjau; vienok atvirai tokiū bogėdišku būdu nprnebuoti nešiduosiu. Aš.

Lietuviški laikraščiai.

„Vienybės Lietuvininkų“ korespondentas p. Vėžys rašo i (Nr. 19.) tą laikraštį, juog rusų vyriausybė dāļi „kražiečių“ ištremė i visus kraštus ir jie „pasklido po visą Lietuvą“. Korespondentas paskui praneša, buk tie kražiečiai, atvykę „ne i vieną Suvalkų gub. miestą“ teip ir teip ēgiāsi. Patsai „kražiečių“ pasielgimas, jei tik tai teisybė; kō korespondentas rašo, — visai pagirtinas; tiktai palies korespondento rastas nelabai pagirtinas, nėsą tai gyva denunciacija!

Į „Vien. Liet.“ praneša, juog Girkalnio parapija (Raseinių p.) pradėjo statyti naują bažnyčią. Girkalnio bažnyčia jau koki 5 metai kaip sudegė, ir rusų vyresnybė ikisiolei gaisino statymą naujos bažnyčios, bet pagalios tik neįstėvė. Vilkijos parapija dā nepradėjusi sau naujos bažnyčios statyti, nėsą vietinis džiakonas esās per senas ir nėsą kam besirūpinti apie tai. Vilkijos bažnyčia sudegė užpernai.

Į „Vien. Liet.“ rašo, juog viename mieste ratelis lietuviškos inteligencijos vienuose privatiuose namuose atlošė per Velykās vieną lietuvišką komediją, parasytą iš žmonių gyvenimo. Losimas labai gražiai pasisekė. Iš kitos versmės girdime, juog toji komedija tai buvo „Amerika pirtyje“, parasyta p. Keturakio ir atspausdinta „Ukūninko“ priedams.

Į „Vien. Liet.“ rašo, juog Mintaujoje gimnazijos vyresnybė pradeda daryti yvairius apšunkinimus gimnazistams. Esą dabar užmanyta sumažinti skaitlių pensijonų, kame gimnazistai gyvena, idant tokiū būdu dā didesnę kontrolę galima būtų ant jų turėti. Daug lietuvių gimnazistų ketina pasitraukti iš tos gimnazijos pabaigoje šių mokslo metų.

Į „Vien. Liet.“ rašo, juog rygiškė „Pasalpos Draugystė“ rengiasi neužilgo švėsti metines sukaktuvas savo įkurimo. Tai švėntei rygiečiai tarp kiūko mokinas giedoti „Bože caria ir it.“ Mes kupinai pritariame korespondento pagraudenimui, kame jisai bando atkalbėti rygiečius nuo to nepatrijotisko ir bergždžio darbo — gerintis rusų vyresnybė, nuo kurios gera mes niekad nieko neįprasysime.

„Vienyb. Liet.“ (Nr. 19.) patalpinta pradžia apysakos „Žiuriai-Gudeliai“. Kiek galima spėti iš tos trumpos pradžios, toji apyskaturės buti gražūs belletristiskās veikalėlis. Pasiskyrimas daigto ir vietos, užsibrėžimas ertvės veikimo, pagalios ir pati kalba, nors vietomis ir nevisai gryna, bet tai tikrai gyva ir vaizdinga — vis tai liudyja nepaprastus rasytojaus gabumus, kad tik sutektų stropūmo lėi ištvermės.

I „Vien. Liet.“ praneša is Jelgavas, (Mintaujos), juog latviska firma Dravin-Dravneks un bizo; knygynas tapes uz-darytas, o leidimas „Wahrdnizes“ ir „Austrumo“ patekes i kitas rankas.

I „Vien. Liet.“ (ir i kitus liet. laikraščius) kartas nuo kartas siucia is yvairu Ame-rikos miestu, viešiniai lietuviai, tankiausiai čielos draugystes, korespondencijas su skun-domis, aut yvairu lenkisku intrigu, statomu i keliu visokeriopemis lietuviu uzmanymams bei veikimams. Pagal tu korespondentu pra-nesimus, lenkai savo antilietaviskus darbus varo be koku ceremoniju. Paprasciausias ju veikimo budas — dergimas neapkenčiamu lie-tuviu vaslovu per lenkiskus laikraščius bei is-naudojimas tulu sulenkėjusiu liet. elementu, per kuriuos jie seja vaidus tarp pajenių žmo-gystu, tarp liet. draugyscu ir dazi tarp pa-rapiju. Lenkiski agitatoriai nesidrovi slaciai briaunsi i visus lietuviskus susitinkimus, ne dazi i privatus namus.

Be abejo tai didei lindni daiktai, vienok is kitos pusės neturime uzmirsti, kad lenkis-kieji iseiviai Amerikoje paskaityti tarp tam-siansiuju tos žemės gerentuju.

I „Vienybę Liet.“ raso (pagal lenk. laikr. *Krajy*), juog Panevezio paviete, pagal offi-cijaliska statistika daugiau kaip pusė sodieciu neturi tikro islaikymo: vieni turi žemės per-maža, o kiti visai neturi. Bet tai esancios officijaliskos žimos, o istikro, dang daugiau esą neaprupintu žmonių, kurie visi ne negali savo kraste rasti uzdarbio. Panevezio pavieto darbinuko pelnas esąs menkiausias i visus Kauno gubernijos pavietus. Officijaliskoji statistika liudyant, juog visoje Kauno guber-nijoje esą 370 344 bežemių sodiečiai. Toksai ekonomiskas padėjimas verčias daugybę svieto lieškoti uzdarbiu kituose krasuose, ypac daug einą i Amerika. *Krajy* us labai geršis, kad lietuviai Amerikoje gerai lenkiskai ismoksta. *Krajy* us žinomą „lietuviską kontrafakeija“, isguldo, nors ir ne teip simpatiskai, kaip „No-voje Vremia“, bet tačiaus mums, lietuviams, aut mandos.

I „Vienybę Liet.“ raso, buk. apsvietimo ministeris nztvirtines uzmanymu itaisyti Ma-riampolėje (Suvalku gub.) keturiu klasiu žem-dirbystės mokykla; prie to gimnazija pasi-likant nekušinta. Mes pasivelyjame sau abejoti, ar gimnazija isliks, jeigu istikro saky-toji žemdirbystės mokykla taps tikrai Mariam-polėje įkurta.

I „Vienybę Liet.“ raso, juog prie Siaulių gim-nazijos esancios nztvirtintos dvi naujos stipen-dijos, isteigtos p. Antanavyciaus. P. Antana-vycia paaukaves tam tikslui 5300 rubliu, ir is procentu nuo tos sumos busiančios duo-

damos tievi stipendijos. Stipendijos nesio-siančios isteigtojaus varda ir busiančios duo-damos artymiems p. Antanavyciaus gentims, o tokiu nesant — geresniems krikščionis-kiems gimnazistams.

„Kas žin, ar neverčiau butu šiandien slaciai teikti pasalpa einanciai mokslu jaunuomenei, o ne paduoti pinigiską fonda i pirmius rusi-fikatoriu magus?“

Prie Siaulių gimnazijos jau treji metai kaip itaisyta tam tikra draugystė selpimui gim-nazistų. 1894 m. draugystė suteikė 503 rub. 62 kap. pasalpos. Toji pasalpa buvo paskir-tyta tarp 27 mokininiu, kuriu buvo 18 kat., 7 pravosl., 1 liet. ir 1 žydukas. Metinė sanariu mokestis 3 rubliai. 1894 metuose keli sanariai savo mokesties neužsimokėje.

I „Vienybę Liet.“ praneša is Suvalku gub. apie kelias įvykusias po nauju metu kratas, kurios buvusios vaisiumi ypatisko kersto; bet kretikai nūko nerade, nesą nieko pas krečia-muosius ne nebuvę. Kalba eina, žinoma, apie lietuviskas knygas bei laikraščius. Bjaurus daigtai!!

„Vien. Liet.“ korespondentas is Kauno gub. didei guodžiiasi ant nerupesingumo Lie-tuvos patrijotų, tarydamas, kad jie eina tik-tai paskui kontrabandnikus, o nauju keliu platiniu knygu bei laikraščiu patys neįjeska. Jisai grūzdžia visisku isnykimu lietuystės tuluose aplenkiuose Lietuvos kampuose, jeigu veikia nepribus tenais pagelba. Kauno pa-viete ir tuluose Vilniaus apygardose lietuystė vos ant siuto kabant. Panemuniams, paneriais ir panevežiais, pagalias ir padubysiais lenkis-koji kalba isivyravusi ir lenkiskos knygos bei laikraščiai issiplatine. Ponai ir bajorai labai lenkina tulus Lietuvos krastes, kiti dazi dykai lenkiskas brosiures tenai žmonėms dalinė-dami; o jiems tai labai pigiai atsieina, nesą lenkiskos knygos neuždraustos. Tulos para-pijos, kaip antai Vendziogalos, visai sulenkė-jusios, o da daugiau parapiju hazi lenkėti; teip kad isnykimas lietuystės daugelyje Lietuvos apygardu tesas tikrai trumpo laiko klausymas.

Be abejo, kad ir ne viskas, bet tačiaus daug teisybės to garbingo korespondento zo-dziuose. Reikėtų visomis pajiegomis naudotis is to teip naudingo persergėjimo.

Katalikiskoji Amerikos „Valtis“ jau už-baigė savo gyvenima.

Iš svetu:

Petrapolis. Šio mėnesio 18. dieną padarė „Lubdaringoji Lietuvių ir Žemaičių draugystė“ koncertu su lubdaringu siekiu, pelną paskyrė einantiems Petrapiulyje mokslu lietuviams. Pelnas buvo nedidelis, bet vis buvo. Salėje (Bajorų suveities), kur buvo padarytas koncertas, ne-

buvo per daug dykų vištų. Neper daug publikos susirinko todėl, kad nebuvo prieš koncertą priderančiai apgarsinta, o labiau dėl to, kad koncerto programoje nebuvo vaidų geresniųjų Petrapilio artistų ir artistų. Lietuviskai ant to koncerto dainavo du chorai: vyrų choras ir maisytas. Vyrų choras dainavo sitas dainas: 1) „Ant kalno karklasiubavó“, 2) „Sėriau žirgelį“ ir ant bis 3) „Sėjan ruta“ ir 4) „Oi žirge, žirge, žirgeli mano!“. Už vis geriau pasisėkė „Sėriau žirgelį“, nors kitos visos neblogai.

Maistas choras dainavo: 1) „Mošus, motuse“, 2) „Temsta dienele“, 3) „Beaus-tanti ausrelė“. Išversta iš lenkiško Moniuskos daina „Temsta dienele“ pasisėkė blogiau už kitas ir negalėjo patikti publikai, kuri jau nesykį yra girdėjusi tą dainą daug geriau dainuojant. Todėlei, man regis, būtų burve daug geriau, jei vietoje tos dainos, būtų maisytas choras dainavęs kokią kitą su lietuvisku motyvu. Abu chorai dainavo po priežiūra p. Jakšto, dėka kuriam ir įvyko tas koncertas.

Daug laiko ir kantrybės atėmė p. Jakštui išmokymas chorų dainuoti, nes mūsų mieli Petrapilio tautiečiai labai tingėdavo rinktis mokintis dainuoti, taip kad buvo du sykiu beveik suvisu išrę tie chorai. Bet dėka p. Jakšto vis galima buvo ant koncerto „Labd. Dr.“ išgirsti pirmą sykį Petrapilyje ir lietuviskas dainas.

Dar keletą žodžių apie chorus. Jie susideda beveik iš vienu lietuvių: p. Jakštas taip pat lietuvis ir moka gražiai lietuviskai kalbėti, ir . . . ir vis tik laike mokiniškos dainuoti tesnekėjo beveik vien lenkiškai. Ir tas kiek aš galėjau iširti, prigulėjo beveik nuo vieno p. Jakšto. Tai žinoma, liudna . . . Paskui, ant koncerto dar dainavo lietuviskai sofo artistė p. Gepner ir artistas p. Karklins iš p. Gepner dainavimą lietuviskai galima buvo išgirsti tik „rutų vainikėlių“ ir daugiau nė žodžių, nė balso. . . P. Karklins dainavo puikiai ir todėl plovimui ir „bis“ nebuvo galo.

Ant koncerto nepatingėjo ateiti pats kunigaikštis Aginskis, kurisai visą laiką tik lietuviskai tesnekėjo.

Tai tiek apie koncertą. Man, regis, kad visiems bus interesinga išgirsti ką nors ir apie patią „Labdarinę Draugystę“. Draugystės komitetas susideda, žinoma, iš lietuvių, gyvenančių Petrapilyje. Daugumas jų, kiek patyriau, prilankesni lenkams nei lietuviams; snekasi jie tarp savos lenkiškai, ir lietuvių vargū jiems nelabai rūpi.

Tai būtų dar ne per taip bloga, jei tarp jų nebūtų da prastesnių dalykų.

Per vieną komiteto susirinkimą štai kas atsitiko. Sesuo p. A., komiteto šarario buvo išrinkta į garbės šararius tikrai už tai, kad ji neblogai išvirė kaldunus, darant draugystei vakarą. Nepraėjo metų, o p. A. jau vėlei prašo komiteto išrinkti jo seserį į garbės šararius, tur būt dėlto, kad jai nereikėtų užmokėti metinio įnešimo į Dr. kasą; ir nenorint išstoti iš L. Dr. sesuo p. Ant. . . už vieno sykiu kaldunų išvirimą ką tik nebuvo antrą sykį išrinkta į garbės šararius. Tarp nenorėjusių sutikti su p. A. vienas pasakė, kad geriau reikia išrinkti į garbės šararius p. Volterį, kurį lietuviai jau geriau žino. Tada p. A. labai supyko ir suriko, kad „čia ve vieta pakelti lietuviską tautišką klausymą“, kad jisai to negali leisti ir todėli apėkūs savo draugą ministeriui vidaus dalykų. Ant to galima tikrai surikti: „O tempora etc.“ ir da pridėti, kad p. A. visai nesupranta, kas tai yra tautiskas klausymas. P. S.

Petrapilis. Rusiškasis laikraštis „Novoje Vremia“, savo Nr. 6872, straipsnyje „Pirmasis susivaziavimas veikėjų spaudos dalykų“, tarp kito ko rašo:

„Ponas Smilga (Smilgo) perskaitė pranešimą apie lietuviskas knygas. Savo pranešime jisai nurodo, kad nuo to laiko, kaip uždrausta spausdinti lietuviskos knygos lotyniškų raštu, knygų skaitlius įžymiai pasimažino ir tarp latvių*) ir pradėjo platintis knygos užsienų darbo. spausdos lotyniškų raštu. Iš to viso pranešėjai samprotauja, kurios jau buvo išreikštos p. Kanizov'o mūsų laikrašyje.**)

Prie ginčų, pakilusių apie tą dalyką, labai prisidėjo ir profesorius Lamanskis. Jisai, priminę istoriją uždraudimo lotyniško rašto, išaiškino, juog į vietą naudos, kurios luku-riavo nuo to uždraudimo p. Hilferding'as, išėjo vienas kenksmas, lygiai Rusijos reikalams, kaip ir patiems lietuviams. Lenkai ir Prūsų lietuviai***) visokiais keliais perliudyjo Rusijos lietuviams, kad uždraudimas lotyniško rašto tai yra nors išnaikinti katalikų tikėjimą. Šita nuomėnė labai išsiplatino, ir ant kiekvieno lietuvio, kursai turėjo knygas spausdas rusiškų raštu, pradėjo žiūrėti kaip ant atskalutio. Tokiu padėjimu spaudos dalykų Lietuvoje mokė naudotis ir lietuviai (!), spausdindami lotyniškų raštu knygas, kuriose kelia lietuviams prieš rusų vyresnybę ir žada jiems visokias lengvėnybes po Prūsų ir Austrijos

*) Matyti, juog nė p. Smilga nė „Novoje Vremia“ nieko apie latvius nežino.

***) Žiūrėk Nr. 4. Varpo, pusl. 74.

****) P. Lamanskis, matyti, neturi nė mažiausio pamahyvo apie kilimą lietuvių nė apie lietuviską literaturą, kad jisai remiasi ant niekad nebuvusių faktų.

valdžia.) Knygos, spaustos lotyniškų raštu, labai platinasi.

Susiraziavimas, pripažindamas dubarykštį spaudos dalykų padėjimą per nenormališką, nusprendė prašyti vidaus dalykų ir apšvietimo ministerijų paskirti komisiją, kuri išnaudo peržiūrėtų klausymą spausdinimo lietuviškų knygų lotyniškų raštu". *Lovylas Saknis.*

Petrapolis, 30. IV. 95. Visotinas susirinkimas „Lietuviškosios Labdaringos Draugystės“ tapo atlaikytas 27. d. Karvelinio mėnesio. Pirmsėdžiu išskirtas p. Dr. Usas. Šanariai komiteto, raštininkas, išdininkas ir pirmasėdžio vietininkas — pasiliko tie patys. Į šanarius revizijos komisijos ant 1895 metų išskirti: pp. Urbas, Rimkevyčia ir Ruplis. Iš viso draugystės šanarių 1894 metnose buvo 82, o dabai jau 110. Komiteto pasėdų atlikta 15 ir du visotini susirinkimai: pirmasis užtvirtinimui draugystės veikimų 1893 metų — tapo atlaikytas 27. d. Kovinio mėn. 1894 m., antrasis buvo sutartas ant 21. d. Gruodžio išskyrimui komisijos revizijai, bet neįvyko dėl nepribuvimo reikalingo skaitliaus šanarių.

Paduodu čionai atskaita 1894 metų:

Likusių nuo 1894 m. pinigų buvo	640 r. 21 k.
Šanariškų mokesčių gauta	372 r. —
Už vakarynas paimta	1054 r. 30 k.
Už bufetą per vakarynas paimta	222 r. 39 k.
PaŃukų (%) gauta	20 r. 77 k.
Iš viso	2382 r. 47 k.

Išleista:

Pašalpai	796 r.
Ant reikalų draugystės	41 r. 95 k.
Ant įtaisymų vakarynų	570 r. 58 k.
Iš viso	1408 r. 53 k.

Iš tos sutenkinot sumos kapitalan atidėta: iš 1893 metų 500 r., o iš 1894 m. — 300 r., tai iš viso 800 r., o likusieji 173 r. 94 k. paversti išdininkui aikvojimui ant šių metų.

Dabar už šimometines vakarynas jau vėlei paimta koki 300 rublių. *N. N.*

Iš Lietuvos.

Iš Suvalkų gubernijos. Šakių mieste lyje yra du daktarai, kuriė jau nuo seniai turėjo išsikabinę ant savo gyvenimų iškaisas lietuviškai, maskoliškai ir lenkiškai. Neper seniai vietinis vyresnysis žemskis, pavieto viršininko vardu, paliepė, tiems ponams išnaukinti ant iškaisų lietuvišką parašą (lenkiskas, girdi, gali pasilikti). Pėrėjo koksai dvejetas savaičių, o tuodu daktarai nė mislyti nē mislyja išpildyti policijos paliepimą. Tada vyresnysis žemskis savo valia, ar gal palieptas viršininko pavieto, nutėmyjęs, kada daktarų nebūvo namie, ėmė ir užtepė lietuviškus parašus:

Ką vertėtą daryti tokiuose ir tam lygiuos atsitikimuose? 1) Galima studuoti, juogei nežinia, kas išnaukino lietuvišką parašą; ir nauja pakabinti, iki policija nepadnos po sudu už neispildymą „teisingų“ jos reikalavimų; o suke pralaimėjęs dalyką, rupintis pervaryti per visas instancijos iki senatui. 2) Galima policijantą apskusti prieš pavieto viršininką ten; nepasisėkus, skundą varyti augščiaus gubernatorių, ministrų ir t. t.

Ką padarė tuodu daktarai, nežinau.

Sintautuos ir-gi yra lietuviškas kromas, kur parašas buk net toks padėtas — maskoliškai ir lietuviškai — *Lietuviška Krautuė*; ji turbūt istiks tas pats likimas, kaip ir kitus tokius.

Pilviškiuose (Mariampolės pav.) daugelis žydų turėjo ant savo kromų lietuviškus parašus. Dabar žemskis visus juos išnaukino po atsitikimui su Kačergio iškaisa (žiurėk „Uk.“ Nr. 3, 1895 m.).

Vilkaviškis. Virbalius žydėliai paaukazo apie 200 r. ant pastatymo Vilkaviškyje cerkvės. Pasakója, kad šitie pinigai teip pasidarė. Pavieto valdžia buvę uždraudus Virbaliuje vidury miesto jomarkus daryti, kur ikišiolei buvo daromi. Numaldinti tokiam smarkiam vyriausybes nutarimui. žydėliai sudėjo, apie 200 rub. įkišo pavieto viršininkui, kuris, pajutęs, juogei prokuratorius jau tyrinėja tą dalyką, tuojaus sumėtė savo pėdas ir apgarsino, kad tie pinigai ant cerkvės dovanoti. Gudrus pasielgimas!

Mariampolė. Šią žiomą policija pagavo vieną, matyti, pusprotį lietuvi, pas kurį rado ir lietuviškų knygučių. Mat, apsisutojęs viename Mariampolės viesbutyje vyrakas, kuris policijai atkakliai nesisakė, kas jisai per vienas, nerodė nėjokių raštų, nē nesakė savo pravardės. Iskratytas pasirodė, juog tai yra buvęs mokintinis VIII kliašos gimnazijos, Legus, iš Kalvarijos pavieto, ir tapo etapu nuvarytas į gimtinę. Kas su juo toliaus dėjosi, nežinau. Kad butų tik truputį išmintingiaus elgėsis, butų pasisakęs, kas jis per vienas, tai tikrai vietinė policija jam butų nieko nedarinsi.

Naumiėstis. Vėndarų rankas pakliūtvo „Ukininko“ priedai ir laiškai N. Nr. 11 ir 12 1894 metų.

Vilnius. Vienas vietinis gyventojas sakė, buk bėnt pusė teip vadinamos lenkiskos dalies Vilniaus mokant ir lietuviškai.

Mariampolė (Suv. gub.). Buvėsis Mariampolės gimnazijos direktorius, Gijevskis, norėdamas įtikti valdžiai, įtaisė gimnazistams internatą. Prie internato yra 5 perdėtiniai mokintiniai augštesniųjų kliašų. Internate tėra tik du mokintiniai rūsū: vienas perdėtinis ir da vienas ketvirtos kliašos mokintinis.

Bet perdėtiniai lietuviai nepriziūri mokintinių, kaip tai lietuviams priderėtai, ir nesirūpina atlaikyti jų nuo rusifikacijos; ir da patys paduoda blogą pavyzdį savo pasielgimu. Štai pasielgimas perdėtinio, gimnazisto lietuviu S. Prieš užgavėnes inspektorius prisnekęjo mokintinius pirmos ir antros klasių išsimokinti vieną komediją ir atlošti ją prieš užgavėnes. Prie to inspektorius pažadėjo juos pamylėti ir pavadinti mokintinius muzikantus pažaisti. Išpildytojui inspektorius užmanymo pasistatė tasai ketvirtos klasių rusas. Iki užgavėnių jie šeiptep išsimokino tą komediją, pasistatė sceną viename internato kambaryje ir rengėsi parodyti tą komediją tą nedėdienį prieš užgavėnes. Bet vienos tos trūpos komedijos, matoma, buvo permaža, nes ją parodyti tebtų trukę tiktai kokią pusantros valandos. Dėlto inspektorius užminė mokiniams vyršnių klasių, idant ir jie šitą parodytų ant scenos; tam tikslui jisai davė tokią knygele su scenomis iš rusų prastuolių gyvenimo. Perdėtinis rusas pervertė tą knygele ir, pamatęs, kad tenai nėra nieko gero, numetė ją. Bet perdėtiniai lietuviu S. toji knygele labai patiko. Jisai išsirinko iš jos pasaką vieno rusiško pirklio apie Peterburgą ir pasakė inspektoriumi, kad jisai noris išsimokinti tą pasaką ir papasakoti ją ant scenos. Inspektorius netiktai pavelyjo, bet da pagyrė S. už jo tokią stropumą. Per dvi dienas S. mokinosi tą niekniekį (subatoje inspektorius paleido jį ir nuo keturių lekcijų, idant jisai gerai išsimokintų). Nedėlios vakare susirinko paklausti: inspektorius su pačiu, direktorius ir žemskių viršininkais. Kada mažesnieji mokintiniai pabaigė rodę savo komediją, išlindo ant scenos mūsų S., apsilkęs su ilgoku balakonu, ant kaklo raudona skepetaitė: parodysias, mat, jisai rusiška pirkli. Pradėjo pasakoti. Nors iš paskutinios stengėsi pasakoti burliokišką akcentu, bet dovanai pasaką vis tik tebuvo pasakytą tokiuje pat kalboje, kaip kalba lietuviai-mokintiniai, prie to ant kožno žodžio da raikščiojo. Taiigi mūsų perdėtiniai S. visai nepasisekė. Direktorius su inspektorium ne gyro ne peikė. Bet apie tai neverta kalbėti: jug aš skaitytojams ne tai noriu papasakoti, ar patiko S. su savo pasaka inspektoriumi ir direktorium ar ne, ar gerai pasakojo ar ne, bet apie tai, kad S. budamas lietuvis, nesigėdėjo išeiti ant scenos ir pasakoti burliokiškai prie visų lietuvių ir paduoti tokiu pasielgimu papiktinimą visiems mažesniems lietuviams mokiniams. Kur sito netikėlio sanžinė, kur jo akys? *Daugkentijs.*

Atsakę redaktorius Jurgis Lapinas, Aleknaičiuose prie Pakrokių. — Spausdinta pas Otto v. Mauderode, Tilžeje.

Is Prūsų Lietuvos.

Žinontoji „Byrutės“ šventė, kaip girdėti, iš tų dalių turėjo labai prasčias pasekmes. Taip girdime, juog žmonės labai pasipiktino iš pasielgimo tų šventės perdėtinių, kurie tą dieną prie įėjimo ėmė už bilėtas negirdėtas prekės. Jau savaitę prieš šventę keletas prie šventės komiteto priklausančiųjų ponų, be pasiklausimo ir be satarimo visų komiteto, pradėjo imti dvigubas prekes už bilėtas, dirgdami tai be tikros kontrolės, o šventės dieną tai jau visai viską pamiršo. Kada visi bilėtai buvo išarduoti, tai pardavinėjo ir nuoplėšas nuo bilėtu ir už tas ėmė, kiek tik galėjo paimiti. Su kitais staciai derėjosi tyg ant rinkos. Tiek yra žinia, juog už tas nuoplėšas ėmė angstesnes prekes, ne kaip už tikrus bilėtus su numeruota vieta, visai nesirūpindami, kur tie žmonės atsīsės arba atsistos.

Dabar tiejie anų ponų darbai išpalengvo išėjo į aikštę. Pagalios dar pasirodė deficitas!

Turinys Balandžio mėn. „Ukininko“.

Nr. 7. Kada čaras išklauss mūsų prašymus? *Naslys.* — Dalsas Lietuvos žmonių mokytoms vyrus — Ar valia dabar važiuoti į Ameriką? — Iš ko išdygo tabakas ir kaip atsirado pypkis (pasakal). *Patiltis.* — Iš Lietuvos: Iš Pilviškių, S. Iš Joniškes, *Sukys.* Iš Kalvarijos. — Iš Prūsų Lietuvos.

Nr. 8. Paaiškinimas. — Paklunybe — avinų dorybė. *Naslys.* — Kur varguolių žvaigždės? *Kapsas.* — Iš Prūsų Lietuvos. — Iš Didž. Lietuvos: Nuo Rudaminos. — Nuo Telsių. *Driskius.* — Cysta-Buda. V. Q. — Iš Kalvarijos. *Kelevis Susnarikas.* — Iš Maskolijos. — Kaip melžti korves. — Smulkmenos.

Priedas: Andersėno pasakos.

Turinys Gegužio mėn. „Ukininko“.

Nr. 9. Pasikalbėjimai apie ukininkystę Lietuvoje. — *Pašasatis.* A. *Gaužulis.* — Senos dainos ir naujos giesmės. *Siulėniskis.* — Kaip kartą Prany priveikė krepšį. *Visakis.* — Jaunikio rauda. A. *Oba-vėdėlis.* — Iš svėtar: Kėras tarp Japonų ir Kynų. *Francuzija.* Peterburgas. *Peterburgietis.* — Iš Lietuvos: Pakrojis, *Pasilsėnesis.* Vilnius, *Grinkiskis.* T. *Varnelis.* Raudondvaris, *Vingilis.* — Iš Prūsų Lietuvos.

Nr. 10. Pasikalbėjimai apie padėjimą ukininkystės Lietuvoje. — Kaip kartais kokioje klubonijoje einasi. *Zemaitė.* — Iš svėtar: „Novoje Vremia“ apie „Lietuvišką kontrafaktinį“. Iš Italijos: Iš Novgorodo, *Karevis.* Iš Vokietijos: Iš Lietuvos: *Pilviškiai.* *Diegas.* Iš Vilkaiviškio par. *Ežys.* *Gizai.* J. *Ežys.* — Iš Prūsų Lietuvos. — Smulkmenos: *Apsivėtinimas.* J. *Sveikenyjs.*

Priedas: Lietuvos gospadių.

Turiny:

Draugija ir ypata. *Abrudėlis.* — *Filės.* V. *Kapsas.* — Kur vargdienio pagelba? *Zemkalnis.* — Keli žodžiai apie Amerikos Lietuvius. — Tėvynės varpai. — *Audjatur.* Et užtetą pars. *Ar patė.* — Lietuviški linkmėnais. — Iš svėtar: *Petrupilis.* P. S. *Perrupilis.* *Povilas.* *Suknis.* *Petrupilis.* N. N. — Iš Lietuvos: Iš Suvalkų gubernijos. Sakiai. *Singautai.* *Pilviškiai.* *Vilkaiviškis.* *Mariapolė.* *Nahmėstis.* *Vilnius.* *Marianpolė.* *Daugkentijs.* — Iš Prūsų Lietuvos.